БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 180 (18.058). • 5 август 1981 йил, чоршанба • Баҳоси 2 тийин.

БИНОКОР

Суратда кўриб турганингиз Мухтор Исмоиловни Қорақалпоғистон АССР Элликқалъа районининг аҳолиси бунёдкор дея ҳурмат қилади. У бундай эъзозга фидокорона меҳнати, бинокорлик касбини муттасил улуғлаб келаётганлиги туфайли муяссар бўлмоқда. Илғор иш усулларини кенг жорий қилиш билан смена топшириқларини зиёда бажараётган моҳир монтажчи Мухтор Исмоилов бугунги кунда райондаги «Октябрь 60 йиллиги» совхози сут-товар фермаси қурилишида намуна кўрсатиб ишламоқда. Ҳадемай ферманинг ем-хашак тайёрлаш цехига ўрнатилаётган замонавий техника воситаларини монтажлаш ишлари тўла тугалланади.

Бинокорлик маҳоратини ошириб бораётган, ўз меҳнати билан экономикани тараққий эттиришга, халқ фаровонлигини оширишга муносиб ҳисса қўшиб келаётган бундай ғолиб бинокорлар республикамизда кўплаб топилади. Уларнинг бир группаси партия XXVI съезди қарорларини амалга ошириш учун бошланган умумхалқ мусобақасида фаол иштирок этиб, бир беш йилликда икки беш йиллик ва ундан кўпроқ ҳажмда бинокорлик, монтажлаш ишларини бажариш ташаббуси билан чиқди. Бу ташаббус Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети томонидан маъқулланди. «Узбекшахтострой» трестининг донгдор бинокорлар бригадаси бошлиғи Д. Зазулин, «Каракалпакирсовхозстрой» бошқармасининг қурувчилар бригадаси сардори У. Полвониёзов, Бухородаги 20-қурилиш трестининг бригадири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони И. Ҳабибов ва бошқа юзлаб бинокорлар борки, улар ўзларига бириктиб қўйилган техника воситаларидан унумли фойдаланиш, иш вақтининг қадрига етиш, куч ҳамда маблағларни биринчи навбатда ишга тушириладиган объектларга сафарбар қилиш натижасида бино ҳамда иншоотларни муддатидан илгари фойдаланишга топширишга муваффақ бўлаётирлар.

Ўн биринчи беш йиллик вазифаларини барвақт бажаришга азму қарор қилган республикамиз азамат бинокор ва монтажчилари 1981 йилнинг етти ойида самарали ишладилар. Ажратилган капитал маблағларни ўзлаштириш, қурилиш-монтаж ишлари ҳажми юзасидан белгиланган планлар зиёда қилиб адо этилди. 6 ойда 1 миллиард 278 миллион сўмлик асосий фондлар ишга туширилди. 1,3 миллион квадрат метрга яқин уй-жой бинолари қурилди. 40 минг гектар янги ерлар ўзлаштирилиб, қишлоқ хўжалик оборотига киритилди.

Муборак газ комплексида кўплаб қурилмалар муддатидан илгари кетма-кет ишга туширилмоқда. Қатор сув иншоотлари, паррандачилик ва чорвачилик комплекслари барвақт фойдаланишга топширилди. Қатор озиқ-овқат ва енгил саноат корхоналарида реконструкция ишлари қизғин давом этмоқда. Ана шуларнинг жами ўн биринчи беш йиллик юзасидан белгиланган программани муддатидан илгари бажариш, экономикамиз қудратини ошириш, халқ фаровонлигини яхшилашга хизмат қилади.

КПСС XXVI съездида қурувчилар олдига жуда катта вазифалар қўйилди. «Янги беш йиллик қурувчилар учун жиддий имтиҳон бўлади, — деб таъкидлади ўртоқ Л. И. Брежнев. — Маҳсулотнинг энг кўп ўсишини таъминлашга, танг жойларни тугатишга қодир бўлган корхоналарни тезроқ қуриб битказиб, ишга тушириш учун кучларни ҳар томонлама жамлаш шу беш йилликка хос хусусиятдир. Биз ҳозирдаёқ шу йўлдан бормоқдамиз ва унга сўзсиз амал қилиш керак». Бу кўрсатмани амалга ошириш учун курашда республикамиз бинокорлари ҳам фаол иштирок этмоқдалар.

Шу билан бирга, бир қанча областлар, шаҳарлар ва районларда йирик корхоналар, цехлар, шунингдек, уй-жойлар, социал-маданий ҳамда маиший объектларнинг ишга туширилиши кечиктирилаётганлигини ҳам тан олмаслик мумкин эмас. Бу йил мамлакат халқ хўжалиги учун биринчи даражали аҳамиятга эга бўлган 19 объектдан учтасида, жумладан Фарғона азот ўғитлари заводидаги аммиак ишлаб чиқарувчи қувват, Олмалиқ кон-металлургия комбинатининг мис саралаш фабрикасидаги секция, Олмалиқ химия заводидаги сульфат кислотаси тайёрлаб берувчи қувват қурилишларида судралишга йўл қўйилмоқда.

Вазифа — шу йилнинг қолган ойларида ишга тушириладиган объектларни фойдаланишга топшириш юзасидан белгиланган графикларга қатъий амал қилишдан иборат. Қурилиш майдонларида юксак меҳнат маромини таъминлаш, уюшқоқликни ошириш, интизомни мустаҳкамлаш, қўшимча резервларни шундай объектларга сафарбар этиш долзарб масаладир. Бу масалалар партия, совет, касаба союз органларининг диққат-эътиборида бўлиши, тўпланган тажриба кенг оммалаштирилиши, йўл қўйилган камчиликларнинг сабабларини аниқлаб, уларни бартараф қилиш тадбирлари кўрилиши керак.

Қурилиш ишларини тезлаштиришнинг катта резервлари мавжуд. Мана шундай резервлардан омилкорлик билан фойдаланиш қурилиш ва монтаж ташкилотларининг биринчи галдаги вазифасидир. Бригада пудрати усули — меҳнат унумдорлигини оширишнинг, меҳнаткашларни коллективчилик ва юксак даражада онглилик руҳида тарбиялашнинг муҳим воситаси. Қурилишда ишни ташкил этишнинг бригада пудрати формаси каби яна бошқа илғор иш усулларини ҳам фаолроқ жорий этиш зарур.

Шуни таъкидлаш кераккм, Бухоро ва Наманган областларида, баъзи шаҳарлар ва районларда уй-жой қурилиши суръатлари ҳамон талаблар даражасида эмас. Уй-жойларни фойдаланишга топшириш планларини бажаришгина эмас, балки уйларни бир маромда ишга тушириб туришга эришиш ҳам талаб қилинади. Шаҳар ва қишлоқларда кооператив уй-жойлар қурилишини ривожлантириш, бундай бинокорлик ташкилотларининг моддий-техника базасини тобора мустаҳкамлаб бориш зарур.

Ишга тушириладиган объектлардаги ишлар қизғин паллага кирди. Ана шу масъулиятли даврнинг барча талабларини назарда тутиб, пудратчи ташкилотларнинг кучлари биринчи навбатда ишга тушириладиган объектларга жамланиши лозим. Бу ерда буюртмачи ташкилотларнинг диққат-эътибори қурилишларни материал билан муттасил таъминлашга қаратилиши зарур. Қурилишда ишлаётган ишчи ва мутахассисларга тегишли шарт-шароитлар яратиб бериш ҳақида касаба союз ташкилотлари муттасил ғамхўрлик қилишлари, уларни сифатли озиқ-овқат билан таъминлаш, намунали транспорт, савдо-сотиқ, маиший хизмат кўрсатилишига эришиш керак. Энг муҳим объектларда ишни икки, ҳатто уч сменада ташкил қилиш тадбирларини кўриш лозим.

Тайёр объект — бинокорларнинг пировард маҳсулоти. Фойдаланишга топширилган ҳар бир янги уй, цех, корхона, сув иншооти, саноат ҳамда қишлоқ хўжалиги комплекси партия белгилаб берган иқтисодий программани амалга оширишга қўшилган амалий ҳиссадир. Шубҳа йўқки, республикамиз азамат бинокорлари армияси бутун куч ва ғайратларини сафарбар этиб, бундай ҳисса салмоғини ошириб бораверадилар.

⊙ КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съезди қарорларини изчиллик билан ҳаётга татбиқ этайлик!

⊙ Ишга тушириладиган объектлардаги масъулиятни янада кучайтирайлик!

⊙ Август ҳосилга-ҳосил қўшиш ойи. Ғўза парваришини кун сайин қизитиб, зарбдор юз кунликка белгиланган ҳамма ишларни амалга оширайлик!

МУСОБАҚА ИЛҒОРЛАРИГА ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети давлатга мева-сабзавот маҳсулотлари сотиш юзасидан областлар, районлар, колхозлар ва совхозлар ўртасида 1981 йил 1 августгача бўлган социалистик мусобақа якунларини кўриб чиқдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи **Тошкент областининг ихтисослаштирилган Калинин районида қолдирилди** (район партия комитети секретари ўртоқ Қамбаров, район ижроия комитети раиси ўртоқ Абулқосимов, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармаси бошлиғи ўртоқ Ҳайдаров, район қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш ва сифатини белгилаш давлат бош инспектори ўртоқ Халилов, район матлубот союзи правлениеси раиси вазифасини ижро этувчи ўртоқ Тожибоев). Бу район давлатга картошка сотиш планини 160, ҳар хил сабзавот сотиш планини 57,5, ҳўл мева сотиш планини 104,3 процент бажарган, июль ойида картошка етиштиришни 18,2, сабзавот етиштиришни 9,6, ҳўл мева етиштиришни 75,2 процент кўпайтиришни таъминлаган.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг кўчма Қизил байроқлари қуйидагиларга берилди:

Андижон области (область партия комитети секретари ўртоқ Мамарасулов, область ижроия комитети раиси ўртоқ Ҳасанов, область қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармаси бошлиғи ўртоқ Абдуразззоқов, мева-сабзавот маҳсулотлари аграр-саноат ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори ўртоқ Мирзааҳмедов, область қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш ва сифатини белгилаш давлат бош инспектори ўртоқ Зайнобиддинов, область матлубот союзи правлениеси раиси ўртоқ Ҳамидов). Бу область ҳар хил сабзавот сотиш планини 70,4, картошка сотиш планини 31,4, полиз маҳсулотлари сотиш планини 17, ҳўл мева сотиш планини 86,8 процент бажарган, июль ойида сабзавот етиштиришни 40,1, картошка етиштиришни 31,4, полиз маҳсулотлари етиштиришни 17, ҳўл мева етиштиришни 72,5 процент кўпайтиришни таъминлаган. Байроқ Сурхондарё областидан олиб берилади.

Фарғона области (область партия комитети секретари ўртоқ Умаров, область ижроия комитети раиси ўртоқ Рустамов, область қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармаси бошлиғи ўртоқ Ким, мева-сабзавот аграр-саноат ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори ўртоқ Назаров, область қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш ва сифатини белгилаш давлат бош инспектори ўртоқ Тўйчиев, область матлубот союзи правлениеси раиси ўртоқ Ҳамзаев). Бу область давлатга ҳар хил сабзавот сотиш планини 60,8, картошка сотиш планини 22,2, полиз маҳсулотлари сотиш планини 24,1, ҳўл мева сотиш планини 109,3, узум сотиш планини 1,9 процент бажарган, июль ойида сабзавот етиштиришни 23,8, картошка етиштиришни 21,7, полиз маҳсулотлари етиштиришни 1,9 процент кўпайтиришни таъминлаган. Байроқ Бухоро областидан олиб берилади.

Жиззах областининг Дўстлик райони (район партия комитети секретари ўртоқ Исроилов, район ижроия комитети раиси ўртоқ Нахипов, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармаси бошлиғи ўртоқ Ҳайдаров, район қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш ва сифатини белгилаш давлат бош инспектори ўртоқ Юсупов, район матлубот союзи правлениеси раиси ўртоқ Эргашев). Бу район давлатга ҳар хил маҳсулот сотиш планини 66,7, картошка сотиш планини 100, ҳўл мева сотиш планини 151,4, полиз маҳсулотларини сотиш планини 4,3 процент бажарган, июль ойида сабзавот етиштиришни 50, картошка етиштиришни 98,8, ҳўл мева етиштиришни 144, полиз маҳсулотлари етиштиришни 4,3 процент кўпайтиришни таъминлаган. Байроқ Қашқадарё областининг Қарши районидан олиб берилади.

Самарқанд областининг Пахтачи райони (район партия комитети секретари ўртоқ Норқулова, район ижроия комитети раиси ўртоқ Ҳидоятов, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармаси бошлиғи ўртоқ Бузик, район қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш ва сифатини белгилаш давлат бош инспектори ўртоқ Тиллаев, район матлубот союзи правлениеси раиси ўртоқ Эргашев). Бу район давлатга ҳар хил сабзавот сотиш планини 100, ҳўл мева сотиш планини 113,7 процент бажарган, июль ойида сабзавот етиштиришни 99,2 ҳўл мева етиштиришни 103,2 процент кўпайтиришни таъминлаган. Байроқ Самарқанд областининг Нарпай районидан олиб берилади.

Қорақалпоғистон мева-сабзавот маҳсулотлари аграр-саноат ишлаб чиқариш бирлашмасининг ихтисослаштирилган «Коммунизм» совхози (бирлашма директори ўртоқ Иброҳимов, совхоз директори ўртоқ Аминов, партия ташкилоти секретари ўртоқ Қалимбетов, ишчилар комитети раиси ўртоқ Тореев). Бу совхоз ҳар хил сабзавот сотиш планини 44,4, ҳўл мева сотиш планини 101,1 процент бажарган, июль ойида сабзавот етиштиришни 44,1, ҳўл мева етиштиришни 101,1 процент кўпайтиришни таъминлаган. Байроқ Тошкент мева-сабзавот маҳсулотлари аграр-саноат ишлаб чиқариш бирлашмасининг «Партия XXI съезди» совхозидан олиб берилади.

Жиззах мева-сабзавот маҳсулотлари аграр-саноат ишлаб чиқариш бирлашмасининг ихтисослаштирилган «Партия XXIII съезди» совхози (бирлашма директори ўртоқ Аширқулов, совхоз директори ўртоқ Алимов, партия ташкилоти секретари ўртоқ Ўролов, ишчилар комитети раиси ўртоқ Раҳимов). Бу совхоз ҳар хил маҳсулот сотиш планини 43, картошка сотиш планини 19, ҳўл мева сотиш планини 95,2 процент бажарган, июль ойида сабзавот етиштиришни 43, картошка етиштиришни 19, ҳўл мева етиштиришни 95,2 процент кўпайтиришни таъминлаган. Байроқ Андижон мева-сабзавот маҳсулотлари аграр-саноат ишлаб чиқариш бирлашмасининг Энгельс номли совхозидан олиб берилади.

Қорақалпоғистон АССР, Элликқалъа районидаги «Қирққизобод» колхози (колхоз правлениеси раиси ўртоқ Алимов, партия ташкилоти секретари ўртоқ Кунчаев). Бу колхоз давлатга ҳар хил сабзавот сотиш планини 101,2, ҳўл мева сотиш планини 110 процент бажарган, июль ойида сабзавот етиштиришни 101,2, ҳўл мева етиштиришни 110 процент кўпайтиришни таъминлаган. Байроқ Тошкент область Тошкент районидаги Навоий номли колхоздан олиб берилади.

Самарқанд область Нарпай районидаги «Иттифоқ» колхози (колхоз правлениеси раиси ўртоқ Эсонов, партия ташкилоти секретари ўртоқ Исканов). Бу колхоз ҳар хил сабзавот сотиш планини 112,4, картошка сотиш планини 101, ҳўл мева сотиш планини 133 процент бажарган, июль ойида сабзавот етиштиришни 78, картошка етиштиришни 63, ҳўл мева етиштиришни 133 процент кўпайтиришни таъминлаган. Байроқ Сурхондарё область Денов районидаги Жданов номли колхоздан олиб берилади.

Сирдарё область Оқолтин районидаги «Фарғона» совхози (совхоз директори ўртоқ Сидиқов, партия ташкилоти секретари ўртоқ Бакриев, ишчилар комитети раиси ўртоқ Тошмуҳамедова). Бу совхоз давлатга ҳўл мева топшириш планини ошириб бажарган ва давлатга ҳар хил сабзавот сотиш планини 95,2 процент бажарган. Байроқ Фарғона область, Киров районидаги Киров номли совхоздан олиб берилади.

• ИХТИСОСЛАШТИРИШ САМАРАСИ

ЧЕКАНКА СИФАТЛИ ЎТКАЗИЛДИ

Задарё қишлоқ хўжалигини электрлаштириш ва механизациялаштириш хўжаликлараро бирлашмасининг махсус бўлимига «Гулбоғ» совхозида 4500 гектар майдондаги ғўзаларни чеканка қилиш учун атиги бир ҳафта вақт талаб қилинди.

Механизациялашган йирик звенолар икки ишни: чеканка қилиш ва культивацияни айни бир вақтда бажардилар.

Илғор механизаторлардан Александр Ким, Ҳолдор Сароев ва Сайфулла Аблямитовлар меҳнатда энг юқори кўрсаткичларга эришдилар. Уларнинг ҳар бири бир кунда тўққиз гектарга яқин майдондаги ғўзага ишлов берди.

• МЎЛ ЕМ-ХАШАК УЧУН

ЎРИМ ПЕШҚАДАМЛАРИ

Сирдарё районидаги «Коммунизм» колхозидан Ҳикмат Чинниқулов бошчилик қилаётган механизациялаштирилган отряднинг ем-хашак тайёрловчилари районда энг кўп миқдорда юқори сифатли ем-хашак тайёрлаш учун ўтказилаётган мусобақанинг олдинги сафларида бормоқда. Улар беданинг тўртинчи ўримини барвақт тугалладилар.

Бедапояларнинг ҳар гектаридан икки юз центнер пичан тайёрланди, биринчи ўримда ҳам худди шунча пичан тайёрланган эди. Шу тариқа икки йиллик сенаж запаси тайёрлаб қўйилди.

Ширали озуқа мўл бўлганлиги колхоз чорвадорларига ўтган йилга нисбатан сут соғиб олишни анча кўпайтириш имконини берди. Улар давлатга сут сотиш йиллик планини биринчи ноябргача бажариш мажбуриятини олдилар.

(ЎзТАГ).

Республикамиз бўйлаб

ЕТТИ ИШ КУНИДА

Оққўрғон районидаги «Оққўрғон» совхози механизаторлари ғўзани машинада чеканка қилишни тугатдилар. Бу иш энг яхши агротехника муддатларида — етти иш кунида бажарилди. Ҳар бир машина кунига ўрта ҳисобда тўққиз гектар майдондаги ғўзани чеканка қилди.

Илғор механизаторлар Зиёдулла Худойбердиев, Михаил Кавешников ва Абляким Тожибоевлар ўз топшириқларини икки баравар ошириб бажариб, умумий ишга салмоқли ҳисса қўшмоқдалар.

•

ТЎРТ ЙИЛЛИК ПЛАНГА ТЕНГ

Калинин районидаги Охунбобоев номли ихтисослаштирилган қўйчилик совхозининг механизаторлари Келес массивида табиий ўт-ўланлар ўримини ниҳоясига етказдилар. Жами 17500 тонна хашак тайёрланди, шуларнинг анчагина қисмидан ўт талқони учун фойдаланилади.

Йил охиригача яна худди шунча озуқа тайёрлашга қарор қилинди. (ЎзТАГ).

•

ХЎЖАОБОД БОҒБОНЛАРИ МУВАФФАҚИЯТИ

Хўжаобод районининг боғбонлари КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съезди қарорларини амалга ошира бориб, давлатга ҳўл мева сотиш планини 106 процент қилиб бажардилар. Улар топшириқда кўзда тутилган 9114 тонна ўрнига 9700 тонна мева топширдилар.

Давлатга мева топшириш давом этмоқда.

(ЎзТАГ).

МАЖБУРИЯТЛАР БАЖАРИЛАДИ

УРГАНЧ, 4 август. (ЎзТАГ). Бу ерда Хоразм область қишлоқ хўжалиги меҳнаткашларининг кенгаши бўлиб ўтди. Кенгаш қатнашчилари шу йилги мураккаб иқлим шароитларида Хоразм области хўжаликлари камида 415 минг тонна «оқ олтин» етиштириш юзасидан ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятлар қандай бажарилаётганлигини муҳокама қилдилар.

Ривожланишдан ҳали орқада қолаётган ғўзаларни парвариш қилишни кучайтириш юзасидан қўшимча тадбирлар белгиланди. Август ойи ҳосил тўплаш учун курашда ҳал қилувчи босқич деб эълон қилинди. Ой давомида органик-минерал аралашмалар солган ҳолда ғўза қатор ораларига яна икки марта ишлов беришга қарор қилинди.

Деҳқонлар Хонқа районидаги Охунбобоев номли, Янгиариқ районидаги Киров номли колхозларнинг иш тажрибасидан фойдаланмоқдалар. Бу хўжаликларнинг меҳнаткашлари ғўзалар ривожидаги қолоқликни бартараф этдилар. Бу колхозларда ғўза қатор ораларига ишлов бериш сони қарийб икки баравар кўпайтирилган, суғориш эса 30-40 метр узунликдаги қисқа эгатлар бўйлаб ўтказилмоқда. Бу эса карталардаги ғўзаларни тез ва қондириб суғориш имконини беради.

Область ғаллакорлари давлатга 100 минг тонна дон сотишга қарор қилдилар. Бу эса ўтган йилда сотилган дон миқдоридан 16 минг тонна кўпдир.

Кенгашда Хоразм область партия комитетининг биринчи секретари М. Худойберганов нутқ сўзлади.

Л. И. БРЕЖНЕВ Э. ХОНЕККЕР БИЛАН ДЎСТОНА УЧРАШДИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев 3 август куни Қримда қисқа муддатли дам олиш учун СССРга келган ГБСП Марказий Комитетининг Бош секретари, ГДР Давлат Кенгашининг Раиси Э. Хонеккер билан учрашди.

Ҳар икки партия ва давлатнинг раҳбарлари КПСС XXVI съезди ва ГБСП X съездининг қарорлари Совет Иттифоқи билан Германия Демократик Республикасининг ҳар томонлама ҳамкорлигини ривожлантириш соҳасида янги уфқлар очиб берди, деб таъкидладилар.

Шу беш йилликда аввало, фан-техника тараққиётини белгиловчи соҳаларда ишлаб чиқариш кооперациясини жиддий равишда кенгайтириш мўлжалланди. Микроэлектроника ва роботсозликни ривожлантириш соҳасида биргаликда олиб бориладиган ишга алоҳида эътибор берилади. ГДР совет енгил ва озиқ-овқат саноатини модернизациялашда, шунингдек СССР территориясида социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг иқтисодий эҳтиёжларини қондириш учун муҳим аҳамиятга молик бўлган газ қувури ва бошқа объектларни қуришда қатнашади. Совет Иттифоқи атом ва иссиқлик электр станцияларини ҳамда бошқа корхоналарни қуришда ГДРга техникавий ёрдам беради.

Л. И. Брежнев билан Э. Хонеккер қуйидагиларни таъкидлаб ўтдилар: СССР билан ГДР ўзаро муносабатларни ривожлантириб, бундан буён ҳам социализм мамлакатларининг коллектив ташкилотлари — Варшава Шартномаси ташкилоти ва Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашини мустаҳкамлашга ўз ҳиссаларини қўшишга қатъий қарор бергандирлар. Қардош мамлакатларни мустаҳкам равишда бирлаштирувчи ришталарга путур етказиш йўлидаги ҳар қандай уринишларга қатъий зарба берилади.

СССР билан ГДР кучайиб бораётган халқаро кескинликни бартараф қилиш ва халқаро муносабатларни тўғри йўлга солишни ташқи сиёсат соҳасидаги асосий вазифа, деб ҳисоблайдилар.

Европа 70-йиллар арафасида кескинликни юмшатиш бешиги бўлиб қолди. Европа ҳозирги пайтда ҳам кескинликни юмшатишга туртки бера олади; жаҳонда сиёсий муҳитни юмшатиш соҳасида ташаббускорлик ролини бажара олади. Европа ўз аслаҳахоналарини океаннинг нариги томонида тайёрланган қурол билан тўлдиришга эмас, балки барча турдаги қурол-яроғлар пойгасини ва аввало ядро қуроли пойгасини чеклаш ва тўхтатишга муҳтождир. Европага ҳарбий қарама-қарши туриш даражасини ошириш эмас, балки бу даражани камайтириш, ўзаро манфаатли тинч ҳамкорликни ривожлантириш керак.

Л. И. Брежнев билан Э. Хонеккер АҚШ Европада ядро қуролини чеклаш масалалари юзасидан Совет Иттифоқи билан жиддий амалий музокаралар олиб бориш зарурлигини ниҳоят тушуниб олади, қуролсизланиш соҳасида ўзаро мақбул бўлган қарорга келиш йўлидаги ҳар қандай ҳаракатларга тўсқинлик қилиш практикасидан воз кечади, деб умид қилганликларини билдирдилар.

Суҳбат қатнашчилари халқаро майдондаги кенг алоқалар, турли социал системадаги мамлакатларнинг давлат арбоблари ўртасидаги амалий сиёсий мулоқотлар ҳозирги мураккаблашган вазиятда жуда қимматли ва ғоят зарур бўлиб қолди, деб ҳисоблайдилар.

СССР ва ГДР халқларнинг озодлик ва мустақиллик йўлидаги кураши билан бирдамдир ва империализм ҳамда гегемонизм сиёсатининг ҳар қандай кўринишларини кескин қоралайдилар. Улар Хитой ва АҚШнинг сурбетларча қилаётган тазйиқига дуч келган Вьетнам, Лаос ва Кампучияни қатъиян қўллаб-қувватлайдилар. Пекин билан Вашингтоннинг яқинлашуви, шу жумладан ҳарбий соҳадаги яқинлашуви Осиёда ва бутун жаҳонда тинчлик ҳамда барқарорлик манфаатларига зиддир.

СССР ва ГДР 80-йиллар учун КПСС XXVI съезди илгари сурган Тинчлик программаси руҳида ҳаракат қилиб, ўз иттифоқчилари билан, масъулиятни сезган барча сиёсий ва жамоат кучлари билан биргаликда халқаро ишларда ақл-идрок ва адолат тантанаси учун изчил кураш олиб борадилар.

Л. И. Брежнев билан Э. Хонеккернинг учрашуви самимий, ўртоқларча вазиятда ўтди ва ўзаро тўла ҳамжиҳатлик бу учрашувга хос хусусият бўлди.

Учрашувда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. И. Блатов, ГБСП Марказий Комитети бўлим мудирининг ўринбосари Бруно Малов қатнашдилар. (ТАСС).

БЕШ ИШ КУНИДА

ТЕРМИЗ. [«Совет Ўзбекистони» мухбири]. Ленин йўли районининг маккажўхорикорлари ўрим-йиғимни Сурхон воҳасида биринчи бўлиб беш иш кунида тугалладилар. 1560 гектар майдонда дон учун етиштирилган маккажўхори тўлиқ йиғиб олинди. Дастлабки ҳисобга кўра, ҳар гектар майдондан ўртача 92 центнердан «қаҳрабо дон» хирмони кўтарилди. Ўнлаб пешқадам маккажўхорикор бригадалар ҳар гектар майдондан 100—110 центнердан маккажўхори донини йиғиштириб олдилар. Район маккажўхорикорлари ҳосилдан бўшаган ерларни пешма-пеш ҳайдаб, такрорий экин экишни авж олдирмоқдалар.

Шунингдек, областнинг Гагарин, Қумқўрғон районларида ҳам маккажўхори ўрим-йиғими ниҳоясига етай деб қолди.

Область бўйича 1 августгача мавжуд 15081 гектар майдондаги маккажўхори ўриб-йиғиб олинди. Ҳозиргача область бўйича ўрта ҳисобда ҳар гектар майдондан 90 центнерга яқин маккажўхори йиғиштириб олинди. Ўрим-йиғим қизғин давом этмоқда.

А. ХАЛИЛОВ.

100 ЦЕНТНЕРЧИ МАККАЖЎХОРИКОРЛАР

Пешқадам Қумқўрғон районидаги Ульянов номли совхознинг А. Ҳусанов бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси аъзолари етиштирилган ҳосилни бир ҳафтада тўлиқ йиғиштириб олдилар. Улар ҳар гектар ердан 100 центнердан ошириб «қаҳрабо дон» хирмони кўтардилар. Ҳосили йиғиштириб олинган майдонларга пешма-пеш такрорий уруғ қадаляпти.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

СССР Олий Совети Президиуми ўртоқ Талгат Зокирович **Хурамшинни** СССР нефть маҳсулотлари билан таъминлаш давлат комитетининг раиси қилиб тайинлади.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДАН

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети аъзолигига кандидат, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг масъул ходими Милослав Ярославович Буреш оғир касалликдан сўнг 1981 йилнинг 4 августида 57 ёшида вафот этганлигини чуқур қайғу билан маълум қиладилар.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ — ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ — ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: СЪЕЗД РУҲИ ВА ИШ УСЛУБИ

ҚАТЪИЯТ

Чинни буюмлар заводининг деярли барча цехлари кундалик ва ойлик топшириқларини уддалаб келишарди. Одатда энг юқори кўрсаткичга эришганлар пешқадамлар сифатида мақталади, планни учма-уч бажарганлари эса кейинги ўринларда. Қолиплаш цехининг шаънига ҳам узоқ вақт ҳеч ким қаттиқ-қуруқ гап айтмасди, хусусан завод маъмурияти унинг «ўрта ҳол»лик мавқеига кўникиб қолганди.

Лекин кейинги вақтларда хўжалик масалалари билан чуқурроқ шуғуллана бошлаган партия бюроси маъмурият эътиборини қолиплаш цехининг «ўрта ҳол»лиги нима оқибатларга олиб келаётганига қаратди. Гап шундаки, цех ишлаб чиқариш «занжири»нинг бошланғич ҳалқаси. Агар унда суръат ва сифатда силжиш бўлмаса, корхона бўйича умумий кўтарилишга эришиш қийин.

Партия бюроси принципиал йўлни тутди. Бюро аъзолари қолиплаш цехи партия ташкилотининг секретари Б. Шерматов, бригада бошлиғи коммунист М. Эргашева ва бошқа активистлар билан бирга аҳволни чуқур ва атрофлича ўргандилар, муҳокама қилдилар. Натижада қўшимча имконият ва резервлар излаб топилди, механизмлар қувватидан тўла ва самарали фойдаланиш тадбирлари ишлаб чиқилди. Бу нарса қолиплаш цехининг икки ой ичида энг илғор коллективлар сафидан ўрин олишига имкон берди.

Ёки яна бир мисол. Маҳсулот сифатини янада яхшилаш масаласи кўндаланг бўлиб турган экан, қайси иш участкасига эътибор бериш керак? Безак бериш цехига, деган хулосага келди партбюро. Чунки чинни буюмнинг бежирим, харидоргир бўлиши ана шу цех ишчиларининг маҳоратига, меҳнатга чинакам ижодий муносабатига боғлиқ. Партбюро М. Ғойназарова, М. Маллаева, Қ. Тошматова сингари ишчи-коммунистларга таянган ҳолда цех коллективи ўртасида катта ташкилотчилик ва тушунтириш ишларини олиб борди. Мусобақанинг таъсирчанлиги ва ошкоравийлигини таъминлашга, илғорлар тажрибасини оммалаштиришга алоҳида аҳамият берди.

Партиявий ишнинг ана шундай ижодий характери, айниқса, КПСС XXVI съездидан кейин кўзга яққол ташланяпти. Бу бежиз эмас. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев съездда қилган Ҳисобот докладида шундай деган эди: [illegible] Хуллас, партиявий ишнинг [illegible] керак».

Шаҳар партия комитети ана шуни амал қилиб, [illegible] тадбирларни ишлаб чиқди, уни изчил амалга оширмоқда. Бунинг самара-си ҳозирнинг ўзидаёқ кўриняпти. Масалан, «СССР 50 йиллиги» номидаги «Ҳурмат белгиси» орденли паррандачилик фабрикаси партия бюроси коммунистлар ёрдамида ва бевосита иштирокида социалистик мусобақани кенг қулоч ёздирди. Коллектив бу йил давлатга 100 миллион дона тухум, 1250 тонна пархез гўшт етказиб бериш учун курашмоқда. Партия бюроси ўз навбатида янги-янги ватанпарварлик ташаббусларини қўллаб-қувватлаб, рағбатлантириб турибди, илғор тажрибаларни ҳамманинг мулкига айлантириш борасида тинмай ғамхўрлик қилмоқда. Ғайрат-шижоатли, изланувчан мутахассислар раҳбарлик лавозимига тавсия этилмоқда. Партия ташкилоти ўз сафини ишлаб чиқариш илғорлари ҳисобига кенгайтирмоқда.

Шунингдек, шаҳардаги цемент комбинати, шиша буюмлари заводи, 2-автобаза, «Қувасой», «Мўян», Акмал Икромов номли совхозлар партия ташкилотлари ҳам ишлаб чиқариш масалалари билан жиддий, атрофлича шуғулланадиган бўлиб қолдилар. Улар пишиб етилган хўжалик, сиёсий ва маданий қурилиш масалаларини коммунистларни кенг жалб қилган ҳолда ишчанлик билан, малакали ҳал қилмоқдалар. Бу коллектив олдида турган вазифаларни муваффақиятли бажаришда муҳим роль ўйнамоқда.

М. РАҲМАТОВ,
Қувасой шаҳар партия комитетининг биринчи секретари.

ОДЕССА. [illegible]

КИЕВ. [illegible]

ЭЛИСТА. [illegible] ларнинг учта бригадаси студентларнинг «Металлург» қурилиш отряди ёрдами туфайли қора тупроқли даштдаги ўтга бой бўлган яйловларга боришди. Донецк политехника институтининг студентлари «Первомайский» ва «Восточний» қўйчилик совхозлари учун қурилган иккита уйни ва учта типовой қўтонни бугун «аъло» баҳога топширдилар. Халқ хўжалик объектларини барпо этишда даштли ўлка меҳнаткашларига бу йил ёз мавсумида Қалмиқ ва Ставрополь ўлкасининг студентлар отрядлари ҳам ёрдам бермоқдалар.

НОВОКУЗНЕЦК. В. И. Ленин номидаги Кузнецк металлургия комбинати пишиқ ва узоқ вақтга чидайдиган темир йўл изларини ишлаб чиқаришни ўзлаштирди. Бу йил корхона 25 минг тонна ана шундай темир йўл изларини ишлаб чиқаради.

ТБИЛИСИ. Тбилисининг янги микрорайони кўмирсиз ва нефтсиз иситиладиган бўлади. Уй-жойларга иссиқни ер ости иссиқ суви келтиради. Бу Грузия олимлари шаҳарни иқтисодий ва социал ривожлантириш комплекс программасини амалга ошириш вақтида ишлаб чиққан кўпгина лойиҳалардан биридир. Республика Фанлар академиясида шу соҳадаги тадқиқотларнинг ҳаммасини мувофиқлаштириб турадиган кенгаш ташкил қилинди.

ЖАМБУЛ. Сув хўжалиги диспетчерлик пости деҳқонларга Қозоғистондаги Абай номли колхознинг Қарақатта массивида ер ости сувлари билан суғориб ўстирилаётган қанд лавлаги ва ем-хашакнинг ҳосилдорлигини кўпайтиришга ёрдам беради. Бугун ана шу пост ишлатила бошланди. Шу беш йилликда Чу дарёси водийсидаги кўпгина суғориш системаларида диспетчерлик постлари ўрнатилади. Суғориш ва ер ости сувларидан фойдаланишнинг ана шундай илғор формаларига ўтиш Жамбул областидаги хўжаликларга шу йилнинг ўзидаёқ қанд лавлаги ва ем-хашакни ўтган йилдагига нисбатан учдан бир баравар кўп йиғиштириб олиш имконини беради. (ТАСС).

МАВСУМГА ШАЙ

Ленинград районидаги «Коммунизм» колхозининг механизаторлари пахта йиғим-теримига шай эканликлари тўғрисида рапорт бердилар. «Ўзбекистон» маркали ўн иккита пахта териш машинаси, иккита кўрак узиш агрегати, кўрак чувийдиган бешта машина, қоп-қанорсиз пахта ташийдиган қирқ бешта тележка тайёр қилиб қўйилди.

Хўжаликда пахтаси машиналар билан териладиган майдонларни ажратиш тугалланди. Ҳар бир машинага иккитадан ҳайдовчи-механик бириктиб қўйилди. Пахта териш агрегатларининг барча ҳайдовчилари малака ошириш курсида таълим олишди. Колхозининг энг яхши механизаторларидан М. Нишонов, Б. Тожибоев ва У. Эсанбоевлар мавсум давомида ўз «зангори кема»лари бункеридан 250-300 тоннадан пахта тўкишга қарор қилдилар. (ЎзТАГ).

НОҚОРАТУПРОҚ УФҚЛАРИ

ДЎСТЛИК ДАЛАСИ

Янги жойдаги кўп нарса Шайхназар Сафармедовга ғалати туюларди. Қорачадан келган, кенг елкали бу йигит резина этикда ботқоқзорлар ва бутазорлар ёнида кезиб, уфққа тикиларди. Шайхназар туғилиб ўсган Қорақалпоғистон чўлларининг кўзни қамаштирувчи қуёш нурларини эмас, тўрт томондан қисиб турган қуюқ ўрмонзорни кўрарди. Мелиорация отрядининг аъзолари бўлган Сафармедов ва унинг ўртоқлари Ноқоратупроқ ўлка ҳақида кўп марта эшитишган эди. Мана, Ноқоратупроқ қандай экан. Шайхназарга Иваново областига бориб ишлашни таклиф қилганларида, у дарров кўна қолди. Унинг кўплаб тенгдошлари ҳам шундай қилишганди. Узоқ сафарлар романтикаси уларни ром этган, нотаниш шимолий ўлкадаги ҳамкасбларга ёрдам бергилари келарди.

Дастлабки таассуротлар ўчмай туриб, ўзбекистонлик йигитлар Иваново ерига қозиқлар қоқишди, майдонларни ўлчаб, белгилар қўйишди. Шу пайтгача ўзлаштириб келишган Мирзачўлдаги иш кўламига ўрганиб қолган йигитлар бу ерда, Ноқоратупроқда гектар-гектар майдонларни бирин-кетин тезроқ ўзлаштиришга қарор қилишганди. Улар ҳужум баъзан қаттиқ қаршилик натижасида сусайиб кетишини дарров ҳис этишмади. Ана, трактор далага кирди-ю, кўп ўтмай тўхтаб қолди. Хандақларга дренаж қувурларини ётқизишди. Улар эса сувнинг биринчи босимидаёқ ёрилиб кетди. Йўл қуришди. Аммо баҳорги лойгарчилик пайтида асфальт шишиб, дарз кетди.

Ўзбекистонлик йигитлар бир қарашда сокин ва осойишта бўлиб кўринган бу ўлканинг нақадар қаҳрли эканлигини тахмин ҳам қилишмаган эди. Баъзи бировлар қийинчиликларга дош беришолмади. Тонг пайтида Шайхназарнинг дўсти, бетончи Султон вагончадан чиқди. Атрофга боқди — намгарчилик, рутубат, совуқ. Дарахтлар учида пахмоқ булутлар тўзғиб юрибди. У орқага қайтиб буюмларини тугди-да, ҳеч ким билан хайрлашмай жўнаб қолди. Ундан кейин Кенес, сўнгра Оқмурод, Эдуард ҳам кетишди.

Қурилиш отряди бошлиғи Анатолий Дорофеев йигитларни орқага қайтишга ундаш учун улар изидан қувмоқчи бўлди. Бироқ, кечиккан эди. Мелиораторларнинг кўчма механизациялашган колоннаси бошлиғи Виктор Баннихнинг конторасига қайтиб келди. Иккалови ҳам ерга тикилганча ўтиришар, бир хил нарсани ўйлаб, ўйга чўмган эдилар. Сукунатни биринчи бўлиб Дорофеев бузди:

— Бекордан-бекорга тушкунликка тушаяпмиз! Ахир бизда тажриба бор-ку! Яна қанақаси денг: Мирзачўл, Жиззах чўлларини ўзлаштирдик-ку! У ерларда қийинчиликлар камми-ди! Лекин уларни енгдик-ку! Одамларни йиғиш, ҳамма нарсани муҳокама қилиш керак. Кексалар билан маслаҳатлашсак чакки бўлмасди.

Отряднинг маҳаллий аҳоли билан алоқаси биринчи кунларданоқ яхши эди. Ўзбекистонликларни русларга хос меҳмондўстлик билан кутиб олишди. Митин, Полутих, Храпунов, Нсвой ва шу атрофдаги бошқа қишлоқларга уларни тўйларга ва байрамларга таклиф қилишарди. Меҳмонларга қўшни Суздаль ва Владимирни, улар қадимий рус маданиятининг бу сокин гўзаллигини Бухоро ва Самарқанддаги улуғвор масжид ҳамда миноораларга солиштиришлари учун кўрсатишди.

Бироқ, мелиорация ҳақида, яна бир неча йилдан сўнг бу ерларнинг қай тарзда ўзгариб кетиши, ҳадемай, кичкина, бутазор далалардан нишон ҳам қолмаслиги, улар ўрнида катта-катта массивлар пайдо бўлиши тўғрисида сўз юритилганда мезбонлар назокат билан жим бўлишарди. Ҳа, омон бўлсак, кўрармиз, дейишгандир балки. Қадим-қадимдан ўрмонзорлар ва ботқоқзорлар билан ўралган чоғроқ участкаларга кўникиб қолган маҳаллий деҳқонлар ўз ишларини қайта қуришлари керак эди.

Иш жараёнида мезбонлар ҳам, меҳмонлар ҳам кўп нарсани ўрганишларига тўғри келди. Одамлар кўпинча Д. Духанин ва А. Мельниковни, оталиқ ташкилот вакили, «Ивановоирсовхозстрой» тресси бошлиғини ва маҳаллий «Ўзбекистон» совхози директорини биргаликда дала кезаётганларида кўришарди. Уларни бир битимга келган чоғларида табассум қилганликларини, баъзан эса баҳслашаётганликларини кўришарди. Кўпинча бундай баҳсларни Фурманов район партия комитети ҳал қилишга тўғри келарди. Агар иккала томон бажарувчи ва буюртмачи умумий тил топа олмай қолсалар (шундай ҳоллар ҳам бўлган), ёрдамга область партия комитети ходимлари келишарди.

Кўпгина масалаларни ҳамкорликда ҳал қилиб боришди. Совхознинг энг яхши комбайнчиси В. Суслов деярли ҳар куни мелиораторларнинг иши билан қизиқади. Хўжаликнинг илғор шофёрларидан бири Ю. Киселев йўл қурувчилар ҳузурида тез-тез бўлади. Сут соғувчилардан В. Гильманова ва С. Смирноваларни янги ферма қурилишида бир неча марта кўришган. Меҳмонлар маслаҳат беришар, сўзлари ва ишлари билан кўмаклашишарди. Бундай манфаатдорликни тушунса бўлади. Ахир, улар шу ерда ишлашлари, ғалла, сабзавот, полиз экинлари етиштиришлари, мол боқишлари керак.

Кейинчалик юртдошлари олдига Тошкентдан Б. Абдумаликов, А. Расулов, А. Куликов, Г. Иброҳимов, И. Садриддинов сингари тажрибали усталар келишди. Коллектив қаддини ростлаб олди. Янги келганлар энг қийин участкаларга йўл олишди. Қолоқ бригадаларга бошчилик қилиб, ҳаммани янгича ишлашга, ихтирочилик завқини ҳис қилишга руҳлантирдилар.

Иш куни тамом бўлсада, Банних ва Расулов анчагача даладан кетишмас, дренаж машиналари ёнида нималарнидир хомчўт қилишар ва ниҳоят шундай тишларни ўйлаб топишдики, агрегат бир метр қалинликдаги яхлаб ётган ер қатламини ҳам кавлайдиган бўлди. Ивановолик энергетик В. Лобачев тошкентлик мастер М. Мўбинов билан баҳор сувлари йўлларни ювиб кетмаслиги учун бетонни яхшироқ ётқизиш йўллари устида бош қотиришди. Унинг ҳам йўли топилди. Ўзбекистонлик мелиораторлар икки томонлама ҳаракат қиладиган дренажни ўзлаштириб олдилар. Битта системанинг ўзи серёғин ёзда далаларнинг захини қочиради, намни махсус жойга тўплайди. Аксинча, қурғоқчиликда эса ёмғир ёғдириш қурилмаларидан майдонларни суғоради.

Қурувчилар орасидан ҳам ихтирочиликка мойил, зеҳни ўткир кишилар кўплаб топилди. Отряд бошлиғи А. Дорофеев бир пайтлар зилзиладан зарар кўрган Тошкентни қайта тиклашда қатнашган эди. У ўзига бутун намни шимиб олган уйлар Иваново диёрининг аччиқ совуғига дош беролмай ёрилиб кетганини кўрганида дастлаб тарвузи қўлтиғидан тушганини тан олди. Шунда у барча қурувчиларни йиғди. Узоқ суҳбатлашишди, баҳслашишди. Ниҳоят, Дорофеев:

— Хўш, худди Тошкентдагидек уйларнинг мустаҳкамлигини ошириш учун сейсмик белбоғлардан фойдалансак-чи? — деди. — Албатта, бу ерда зилзила бўлмайди. Лекин об-ҳавонинг ҳаддан ташқари инжиқлигини ҳисобга олмасдан иложимиз йўқ.

Трест бошлиғи Д. Духанин унинг таклифини қўллаб-қувватлади. Янгича усулда қурилган биринчи бино қаҳратон совуққа ҳам, иссиққа ҳам бардош берди. Яқиндагина ботқоқлар кўпчиб турган жойларда эндиликда шаҳарларникидек қулай ва қишлоқларникидек кенг уйлар саф тортиб турибди. Янги посёлкани ҳам одатдан бошқачароқ «Ингарь дарёси орти» деб аташди.

Мелиораторлар эса бу пайтга келиб, ўзларининг дастлабки катта далаларини тайёрлашди. Шудгорлаб, буғдой экишди. Гарчи кейин бу участкадан анча узоқда ишласалар ҳам, ниҳолларнинг ниш уриб чиқишини томоша қилмоқ учун бу ерга тез-тез келиб туришарди.

Ниҳоят, орзиқиб кутилган кун келди. В. Суслов олтиндай чайқалиб турган далага комбайнини ҳайдаб кирди. Бир чалғи ўроқ солганда ўриладиган жойни ўрди. Кейин яна шунчасини. Кабинадан чиқди. Йиғилган мелиораторларнинг нигоҳлари остида шошилмай хурмачадан бир неча қултум сув ичди. Сўнг ўрилган пояларни кўрсатиб, деди:

— Қирқ центнердан кам бўлмайди.

У шундай деди-ю, айтган сўзларига шубҳалангандай бўлиб қолди: ахир илгарилари шу жойлардан ўн саккиз центнердан кўп буғдой ҳосили олинмасди-да.

Суслов бироз жим тургач, қўшимча қилди:

— Оғайнилар, машинанинг сузишини бир тасаввур қилсангиз эди. Далалар ниҳоятда кенг-а.

Ўзбекистонликлар ўнинчи беш йиллик йилларида 4 минг гектардан зиёд Иваново ерининг захини қочирдилар, қайта ишлов бериб, юқори ҳосил етиштиришга яроқли қилдилар. Эндиликда бу ердан меҳнаткашлар дастурхонига кўплаб дон ва полиз экинлари, чорвачилик фермалари учун озуқа жўнатилмоқда. Ўн биринчи беш йилликда ўзбекистонликларнинг иши янада кўпаяди. Эндиликда ирригация-мелиорация ишлари 25 минг гектар майдонда олиб борилади. Қаранг, дўстлик даласи нақадар катта бўлиб кетди. «Ўзбекистон» ва «Дўстлик» совхозларида янги уйлар, касалхоналар, кинотеатрлар, савдо марказлари, кутубхоналар пайдо бўлади.

Бугунги кунда Ноқоратупроқ ўлка қиёфасини ўзгартираётган ўзбек йигити Шайхназар Сафармедов ва унинг ўртоқлари тақдирини ўйлар экансан, иваново-вознесенсклик «Қизил тўқимачилар» жасоратини беихтиёр эсга оласан киши. Улар инқилобнинг дастлабки йилларида туркистонлик биродарларига ёрдам бергани шошилган эдилар. Ўзбек солдатлари ўзларининг рус оғалари билан ёнма-ён туриб, Улуғ Ватан урушида Волгани ҳимоя қилдилар. Зилзиладан зарар кўрган Тошкентни қайта қуришга ошиққан ивановолик бинокорларнинг фидокорлиги ҳам хотирага келади. Ўзбекистонликларнинг Ноқоратупроқ ўлкадаги бугунги меҳнати ана шу шонли дўстлик анъаналарининг давомидир.

Тимур ПЎЛАТОВ.
Иваново — Тошкент.
(«ПРАВДА», 1981 йил 2 август).

Бир беш йилликда икки беш йиллик планни бажарамиз — Тошкентдаги 2-пойабзал фабрикаси ишчилари У. Эминов ва М. Ходжеевнинг аҳди ана шундай. Улар ўз зиммаларидаги мажбуриятларни ошириб бажариш учун курашмоқдалар.

В. Сироткин фотоси.

ФАН — ИШЛАБ ЧИҚАРИШГА

КИМЁ МЎЪЖИЗАСИ

Кимё фани ютуқларидан баҳраманд бўлмаётган бирон одам, биронта хонадон, халқ хўжалигининг бирон бир соҳаси топилмаса керак. Зеро, кимёвий маҳсулотлар турининг кўпайиши, сифатининг яхшиланиши, миқдорининг ортиши — халқ фаровонлигини таъминловчи омиллардан биридир. Бошқа фанлар қатори моддаларнинг тузилишини ва ўзгаришини ўрганадиган кимё фани тараққиёти ҳам Асосий йўналишлардан алоҳида жой олган. Унда **«хоссалари олдиндан белгилаб қўйилган янги моддалар ва материаллар олишнинг химиявий-технология жараёнларини, энергетика ва меҳнат ресурсларини тежайдиган, бекик технология циклларидан фойдаланиладиган хом ашёдан ва ёрдамчи маҳсулотлардан комплекс фойдаланиш технологияларининг илмий асосларини яратиш»** вазифаси қўйилган. Бу билан кимё фанининг йўналишлари аниқ белгиланган.

Барча совет кишилари қатори Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Химия институти илмий коллективи ҳам съезд материалларини катта қизиқиш ва қунт билан ўрганмоқдалар. Институтнинг асосий илмий йўналиши республика табиий бойликларидан комплекс фойдаланиш мақсадида улардан янги моддалар ва материаллар олиш кимёвий жараёнларини яратишдан иборат. Институт илмий ишларини пахтачиликнинг истиқболи, рангли металлургия тараққиёти, кон-қидирув ишлари ривожланиши, атроф-муҳит муҳофазаси, қурилиш материаллари кимёси ва уларни тайёрлаш технологияси каби муаммолар билан узвий боғлиқ равишда олиб боради. Жумладан, фосфоритларни азот кислотаси билан қайта ишлаш, фосфор кислотаси, мочевина, саноат чиқиндилари, аммиак селитралари асосида таркибида қатор озуқа компонентларидан ташқари микроэлемент, гербицид, дефолиант, ўстирувчи моддаларга эга бўлган суюқ ва қаттиқ мураккаб минерал ўғитлар кимёвий технологияси яратилмоқда. Силикат системаларини ўрганиш асосида эса маҳаллий хом ашёдан сифатли қурилиш материаллари — цемент, чинни, шиша, бетон олиш назарий асослари ўрганилмоқда. Рангли ва сийрак металларни минерал маъдандан электрокимёвий ва гидрометаллургик усулларда ажратиб олиш жараёнлари тадқиқ қилинмоқда. Республикада жуда кенг тарқалган табиий минерал сорбентларнинг ғоваклилиги ва сиртининг физик-кимёвий хоссаларини ўрганиш, улар асосида хусусиятлари олдиндан белгилаб қўйилган юқори сифатли сорбентлар олиш илмий асосларини яратиш билан ҳам шуғулланмоқдамиз.

Олинган илмий натижаларни ишлаб чиқаришга жорий қилиш ҳар қандай илмий текшириш институти фаолиятининг кўзгусидир. Бу сарфланган сўмга олинган фойда билан белгиланади. Институтимиз 1979 йили сарфланган бир сўмга 7 сўм 15 тийин соф фойда келтирган бўлса, 1980 йил бу миқдор 8 сўм 50 тийинга етди. Бундай ютуқларга салмоқли ҳисса қўшаётган баъзи ишларни алоҳида таъкидлашни истардик.

Институтда 12 лабораторияни бирлаштирган ўғитлар кимёси ва технологияси бўлими мавжуд бўлиб, унда аммонийлаштирилган суперфосфат олиш технологияси яратилган ва у Қўқон, Самарқанд, Чоржўй суперфосфат заводларида жорий этилган. Бу ўғитларга микроэлемент қўшиб, янги ўғит олиш технологияси тўла ўрганилган. Таркибида мис, рух, молибден каби микроэлементга эга бўлган минерал ўғитлар Олмалиқ кимё заводида 10—15 минг тонналаб чиқарилмоқда ва микроэлементлари кам бўлган тупроқ зоналарига юборилмоқда. Натижалар бу ўғитларнинг йиллик самарадорлиги бир неча миллион сўмга тенг эканлигини кўрсатиб турибди. Аммо саноат миқёсида чиқарилаётган тажриба ўғитлари шундай ўғитларга бўлган талабларни қондиролмайди. Фикримизча, микроэлементли ўғитлар ишлаб чиқариш ҳажмини кўпайтириш зарур.

Кўп йиллик илмий-техникавий, назарий изланишлар самараси ўлароқ, магний хлорати ва минерал ўғитлар асосида ғўзани дефолиация қилиш учун янги УДМ типидаги дефолиантлар тавсия этилди. Шуни ҳам таъкидлаш керакки, бу дефолиантлар тўғридан-тўғри пахта далаларида компонентларни эритиб, аралаштириш йўли билан тайёрланади. Демак, УДМ типидаги дефолиантларни тайёрлаш учун бошқа қўшимча қурилмалар қуриш талаб этилмайди. Ортиқча маблағ сарфланмайди.

Кейинги йилларда магний хлорати ва минерал ўғитлар асосидаги янги дефолиантлар дала шароитида синовдан ўтказилди. Агар синов майдони 1979 йили 230 минг гектар бўлган бўлса, 1980 йили бу кўрсаткич 400 минг гектарга етди. Пахта экувчи хўжаликлар УДМ дефолиантларига ижобий баҳо бердилар. Хўжаликларнинг кўрсатишича, ғўза баргининг тўкилиши 80—90 процентга етиб, қайта дефолиация қилишнинг ҳожати бўлмаган. УДМ препаратлари ғўзага «юмшоқ» таъсир қилиб, барг ёки ёш кўракларни куйдирмаган, пахтанинг ҳосилдорлиги контрол пайкалларга нисбатан УДМ ишлатилган майдонларда 0,6—1,5 центнерга ортиқ бўлган. Шу билан бирга унинг пахта толаси сифатининг яхшиланишига ва чигитдаги ёғ миқдорининг ошишига фойдали таъсири ҳам исботланди. СоюзНИХИ филиалларида олиб борилган текширишлар бу натижаларни тасдиқлади. Препаратнинг ўта заҳарли бутифос ўрнини тўла боса олиши исботланди.

Дефолиация қилишга сарфланадиган ҳаражат миқдори бутифос ишлатилган майдонга нисбатан гектарига 4 сўмдан арзон тушади. Мутахассисларнинг ҳисоблашича, бу дефолиант ишлатилганда ҳар бир гектар пахта майдонидан 80 сўм соф фойда кўрилади. Бунда атроф-муҳит муҳофазаси, кишилар соғлиғи ва ер ости сувлари тозалигини сақлаш муаммолари ҳам ҳал бўлишини унутмаслик керак.

Янгиликлардан яна бири — мураккаб полимер ўғитлар тайёрлаш технологиясининг яратилганлигидир. Бундай ўғит олиш Самарқанд кимё заводида синовдан ўтказилди. Пахта чигитини шу ўғит билан қоплаш унинг униб чиқишини тезлаштиради. Атроф-муҳитни муҳофаза қилишда тирик организмга салбий таъсир этувчи завод ёки бошқа корхоналарнинг чиқиндиларини зарарсизлантиришда табиий ютиш, тозалаш ва саралаш хоссасига эга бўлган сорбентлар — ғовак тошлар, гиллардан фойдаланиш яхши натижалар бериши исботланган.

Институтимизда табиий газ, нефтни қайта ишлаш заводи маҳсулотларидан, саноат чиқиндиларидан халқ хўжалиги учун зарур бўлган сувда эрийдиган полимерлар олиш кимёси ва технологияси ишлаб чиқилган. Ундан лойли аралашмалар тайёрлашда, оқава ва чиқинди сувларни тозалашда, руда бойитишда, тупроқни сув ювишдан сақлашда, сифатли бетон буюмларни тайёрлашда кенг қўлланилади. Ҳозир улар Чирчиқ ва Навоий кимё комбинатларида чиқарилмоқда. Ўзбекистон цемент заводлари ўз маҳсулотларини кимё институти «рецептлари» асосида тайёрлаётганликлари билан фахрланамиз. Ундан ташқари институт лабораторияларида комплекс зарур хоссаларга эга бўлган полимербетон тайёрлаш усули яратилди.

Институтнинг кимё соҳасида олиб бораётган тадқиқотлари фақат бизнинг республикамизда эмас, балки ундан ташқарида ҳам маълум. Бизнинг олимларимиз Москва, Ленинград ва Совет Иттифоқининг бошқа шаҳарларидаги, шунингдек, хорижий мамлакатлардаги кимёгар олимлар билан самарали ҳамкорликда иш олиб бормоқдалар. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев катта кимёсиз бугунги кунда самарали экономика бўлиши мумкин эмаслигини қайд қилган эди. Аслида ҳам, фан-техника тараққиёти экономикани интенсив ривожлантиришда муҳим омилдир.

М. АСҚАРОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Химия институти директори, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси.

Э. ОРИПОВ,
шу институт директори ўринбосари, химия фанлари доктори, профессор.

МУСОБАҚА КУНДАЛИГИ

ЙИЛЛИК ПЛАН — 7 НОЯБРГА

Пойтахт бунёдкорлари ўн биринчи беш йилликнинг дастлабки йил планини улкан шодиёна — 7 ноябргача бажариш учун социалистик мусобақани қизитиб юборишган. Тез, соз ва сифатли қуриш уларнинг шиоридир.

«Главташкентстрой»нинг 3-қурилиш трестига қарашли 23-қурилиш бошқармасидаги С. Қудратов етакчилик қилаётган бригада аъзолари ҳамкасбларига намуна бўлишмоқда. Ўтган ойлар плани 103,6 процент қилиб бажарилди. Қурилиш-монтаж ишлари сифати яхшиланди. Бунга машҳур бинокор Н. Злобин методи асосида ишланаётганлиги туфайли эришилди.

Илғор бригада аъзолари пойтахтнинг Ҳамза районида 56 хонали турар жой биносини барпо этишяпти. Беш қаватли бинонинг пойдевори муддатидан илгари ётқизилди, ҳозир биринчи қаватда монтаж ишлари бормоқда. Бинокорлар йиллик планни — 7 ноябрга бажариш учун бутун куч ва имкониятни ишга солишмоқда.

ДАЛА—ЗАВОД КОНВЕЙЕРИ

Андижон консерва заводининг қуввати 3 миллион шартли банка сабзавот консерваларини кўпроқ ишлаб чиқарадиган бўлди. Корхонада бодрингни қайта ишлайдиган янги поток линия созланди. У бир суткада 60 тонна маҳсулотни қайта ишлайди.

Ўзбекистон ССР Мева-сабзавотчилик хўжалиги министрлигига қарашли яна 4 та консерва заводида ана шундай линиялар ишлай бошлади. Бу йил министрлик корхоналарида жами 700 миллион шартли банка консерва ишлаб чиқариш мўлжалланмоқда. Бу ўтган йилга қараганда 30 миллион банка кўп мева ва сабзавот консервалари демакдир.

Редакция почтасидан

ЖАМОАТЧИ МУХБИРИМИЗ МИНБАРИ

КОМБИНАТДА ДИПЛОМ ҲИМОЯСИ

Тошкент тўқимачилик ва енгил саноати институти келаси йили ўзининг 50 йиллигини нишонлайди. Тўқимачилик саноатининг ўн минглаб мутахассиси шу даргоҳнинг қалдирғочларидир. Бу йил Ўзбекистон саноати минг нафар йигит ва қизни — инженерлар, иқтисодчи ва технологларни қабул қилиб олади.

Ўзбекистон ССР 50 йиллиги номли Наманган шойи газламалар комбинати маъмуриятининг илтимосига кўра, бир неча студент бевосита ишлаб чиқариш мавзуи бўйича диплом иши олди. Институтнинг сиртқи бўлим студентлари Г. Глушкова ва З. Макеева (иккаласи ҳам комбинат бўлим бошлиқлари) корхонанинг иқтисодий кўрсаткичларидан фойдаланган ҳолда «Ишлаб чиқарилаётган маҳсулот нарх кўрсаткичларининг солиштирма баҳоси» мавзуи устида узоқ ишлашди.

Танланган темага ижодий ёндашган студентлар иши давлат имтиҳон комиссияси томонидан «аъло» баҳоланди.

— Мавзу ишлаб чиқаришга оид, комбинат учун муҳим. Студентлар кўтариб чиққан таклифни ўзимизда жорий қилиш мумкин. Корхона коллективи ишини янгича планлаштириш ва нормалаштиришда бу катта иқтисодий самара беради, — деди биз билан суҳбатда экономика кафедрасининг мудири М. Каттахўжаев. — Кундузги бўлим студентларидан М. Бобоев ва И. Эшонхўжаевлар ҳам ишлаб чиқариш ҳамда бошқаришнинг автоматик системасини жорий этиш мавзулари бўйича диплом ёқлашди. Уларнинг иши ҳам «аъло» баҳоланди. Комбинатда диплом ҳимояси фанни ишлаб чиқариш билан яқинлаштиради. Шу боисдан студентларнинг тўртта диплом ишини ишлаб чиқаришга жорий этишга қарор қилинди.

Ҳозир комбинатнинг инженер-техник ходимлари ишнинг янги усулларини йўлга қўйишга киришдилар. Бу аввало, СССР Министрлар Советининг «Планлаштиришни яхшилаш ва хўжалик механизмининг ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини оширишга таъсирини кучайтириш тўғрисида»ги қароридан келиб чиқиб меҳнатни ташкил этишнинг янги формаларини жорий қилишдир. Ҳозирги пайтда янги маҳсулотнинг нарх кўрсаткичини меҳнат коллективининг ишлаб чиқарилаётган маҳсулотга қўшаётган ҳиссасини янада равшанроқ акс эттирадиган бошқа кўрсаткичга алмаштириш масаласи турибди.

Т. СУЛАЙМОНОВ.

БЕШ ЙИЛЛИК ИЛҒОРЛАРИ ҲАҚИДА ҲИКОЯЛАР

ЮКСАК БАҲО

«Госкомсельхозтехника» Жалолқудуқ район бирлашмасининг тракторист-машинисти Эдем Газиев ўн тўрт йилдан буён шу бирлашмада баракали меҳнат қилиб келяпти. Моҳир ҳайдовчи Ильич номли совхоздаги тўқайзор ва адирлик бағридаги ерларни ўзлаштиришда, Димитров номли колхоздаги фойдаланилмай ётган ерларни қишлоқ хўжалик оборотига киритишга муносиб ҳисса қўшди.

— Машинамни унумли ишлатиш туфайли ҳар ойда 450 кубометр ўрнига 750—800 кубометр иш бажаряпман, — дейди у. — Бунда мусобақадошим Тельман Холмирзаевнинг ҳам улуши бор. Чунки биз бир-биримиз билан мусобақа шартларининг бажарилиши, техникани беиқсон ва ремонтсиз ишлатиш юзасидан фикрлашиб турамиз. Камчиликларимизни дўстона танқид қилиб, биргаликда бартараф этамиз.

Буни қуйидаги мисолдан ҳам яққол кўриш мумкин. Э. Газиев ўнинчи беш йилликда 16 минг шартли гектар ўрнига 22,5 минг шартли гектардан зиёд майдонда тупроқ ишларини бажариб, бу соҳадаги планини тўрт йилдаёқ адо этди. Ҳозир у 1982 йил ҳисобига меҳнат қилаётир.

КПСС XXVI съезди қарорларидан руҳланган Э. Газиев ўн биринчи беш йиллик план-топшириқларини ҳам муддатидан олдин адо этиш учун ҳаракат қилаётир. У беш йиллик планни тўрт йилда бажаришга сўз берди. Яқинда ташаббускор ишчининг ҳаётида қувончли воқеа рўй берди. СССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан Э. Газиев III даражали Меҳнат Шуҳрати ордени билан мукофотланди. Бу — илғор тракторист-машинист Эдем Газиев меҳнатига берилган юксак баҳодир.

Ҳ. АБДУРАЗЗОҚОВА,
Андижон области.

ТАШАББУСКОРЛАР ИЗИДАН

ҲАМ ПАХТА, ҲАМ ЧОРВА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети республикамизда чорвачиликни пахтачилик даражасига кўтариш, халқимизнинг гўшт, сут, тухум ва бошқа маҳсулотларга бўлган ҳамда тобора ўсиб бораётган эҳтиёжларини тўлароқ қондириш вазифасини кун тартибига қўйди. Бунинг учун пахтакор районлар ва хўжаликларда ҳам етарли имконият ва резервлар мавжудлигини таъкидлади. Пахта-беда алмашлаб экишни кенг кўламда жорий этиш «оқ олтин»ни кўпайтириш, чорва моллар озуқа базасини мустаҳкамлаб, маҳсулотлар мўл-кўллигини бунёдга келтиришнинг асосий омили эканини уқтирмоқда. Партия ташкилотлари, коммунистлар, барча пахтакор ва чорвадорларнинг диққат-эътиборини 1981 йил, умуман ўн биринчи беш йиллик план-топшириқларини , муддатидан илгари бажаришга қаратмоқда. Пахтачилик каби, чорвачилик ҳам партия ташкилотларининг фаолиятида асосий ўрин эгаллайди.

Районимиз асосан пахтачиликка ихтисослаштирилган. Айни кезда чорвачилик ва бошқа тармоқлар ҳам шахдам ривожлантирилиб, маҳсулотлар тайёрлаш кўпайтириляпти, давлат планлари, социалистик мажбуриятлар шараф билан бажариляпти. Хўжаликларнинг экономикаси мустаҳкамланиб, колхозчилар, совхоз ишчиларининг турмуш фаровонлиги юксаляпти.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Андижон ва Қашқадарё областлари, Ленин, Бўзатов, Шаҳрисабз, Фориш, Самарқанд, Оҳангарон ва бошқа қатор районлар чорвадорларининг ўн биринчи беш йилликда, хусусан унинг биринчи даври — 1981 йилда чорва маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш юзасидан бошлаган ватанпарварлик ташаббусларини маъқуллаган, республикамизнинг барча районларини бу ташаббусларга қўшилишга чорлаган эди. Олтиариқлик азамат чорвадорлар ҳам партия Марказий Комитетининг даъватига «лаббай» деб жавоб бермоқдалар. Буни қуйидаги мисоллардан кўриш мумкин.

Давлатга чорва маҳсулотлари сотиш ярим йиллик плани ҳам турлари ва миқдор кўрсаткичлари бўйича муддатидан илгари ортиғи билан бажарилди. Тайёрлов ташкилотларига ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 501 тонна кўп сут етказиб берилди. Гўшт, тухум ва бошқа маҳсулотлар топшириш ҳам кўзда тутилганидан анча кўпайтирилди. Бундай муваффақиятларнинг сири нимада?

Район партия ва совет ташкилотлари чорвачиликни ҳам пахтачилик каби қаттиқ назорат остига олди. Бу муҳим тармоқни ўқимишли, ташкилотчи мутахассислар билан мустаҳкамлади. Коммунистлардан катта группасини чорва комплекслари, фермаларига, қурилиш объектларига йўллади. Кўп, оғир меҳнат талаб қиладиган ишларни комплекс механизациялаш, чорва моллар зотини яхшилаш, озуқа базасини мустаҳкамлаш, маҳсулдорлигини оширишни кун тартибига қўйди. Барча чорвадорлар, айниқса коммунистларга нисбатан талабчанлик оширилмоқда.

Чорвадорлар орасида социалистик мусобақа бутун чоралар билан кучайтириляпти. Фан-техника ютуқлари, илғорлар тажрибаси пропаганда ва агитациянинг энг таъсирчан форма ҳамда методлари орқали уларнинг онгига сингдирилиб, ҳамманинг мулкига айлантириляпти. Тажриба алмашиш кечалари ўтказиляпти. Кекса чорвадорлар, ўзларининг иш усулларини ёшларга ўргатиш билан, муносиб шогирдлар тайёрлашяпти.

Меҳнат интизомини мустаҳкамлаш ғалабанинг гаровидир. Чорвадорларимиз интизомли, топширилган иш масъулиятини тўла ҳис этадиган бўлиб қолдилар. Ютуқларни мустаҳкамлаш, камчиликларни бартараф этиш йўллари ҳақида маслаҳатлашиб турадилар, фикр алмашадилар. Камчиликларни дўстона танқид қиладилар.

Районимиздаги «Ленинизм», «Пахтаобод», «Москва» колхозлари, «Ленинобод» совхозларининг чорвадорлари маҳсулотларни кўпайтириш билан бир қаторда сорт ва сифатни ҳам яхшиламоқдалар, таннархни арзонлаштириб, рентабелликни кўтармоқдалар. Донгдор сут соғувчилардан Ҳосиятхон Тўраева, Раҳимахон Муродовалар кўп ва серқаймоқ сут соғиб олишда байроқдорлик қилмоқдалар. Маликахон Ўразматова ўз боқимидаги ҳар бош бузоқнинг бир кеча-кундузлик семиришини салкам бир килограммга етказяпти.

Илғор чорвадорлар ҳақида гап борганда бош чўпонлардан Тўйчи Темиров, Хуштор Аҳмедов, Мехибуло Қаҳҳоров, товуқбоқарлардан Бекжон Сайдалиев, Ғанижон Маҳмудов, Баҳромжон Комилов ва бошқа дарғаларнинг номларини фахр билан тилга оламиз. Улар чорва моллар туёғини кўпайтириш, маҳсулдорлигини оширишга улкан ҳисса қўшмоқдалар, бой тажрибаларини ёшларга ўргатмоқдалар.

Маҳсулотларни кўпайтиришнинг муҳим шартларидан бири қорамоллар, қўйлар, чўчқаларни сўким ва бўрдоқига боқишдир. Халқимизда «бир терига икки қўй сиғади» деган нақл бор. Чорвадорларимиз туёқ сонини сақлаб қолиш, маҳсулотларни кўпайтириш учун бўрдоқчиликка катта эътибор бермоқдалар. Илгари ҳар бош қорамолнинг тирик вазни 300—320 килограмм атрофида гўштга топширилган бўлса, шу йилнинг ўтган ойларида унинг тош босими район бўйича 409 килограммни ташкил этди. Бу ўтган йилнинг биринчи ярмидагина қиёслаганда 23 килограмм кўп демакдир. Қўйлар, чўчқалар, паррандалар ва бошқа турдаги чорва молларни семиртириш ҳам тобора яхшиланмоқда.

Ютуқлар билан бир қаторда жиддий камчиликлар ҳам мавжудлигидан кўз юма олмаймиз. Уни халқимизга ошкора айтяпмиз, нуқсонларни бартараф этишда амалий ёрдамлар кутяпмиз. Бир мисол. Ўтган олти ойда «Ленинобод» совхозида сигирлардан сут соғиб олиш 80 тонна, «Москва» колхозида 48 тонна кўпайтирилди. Бир хил шароит ва имкониятга эга бўлган «Пахтакор» совхозида бу борада паст кўрсаткич юз берди.

Ёки бошқа бир мисол. Сигирлар маҳсулдорлигини оширишда яхши натижаларга эришаётган ва номи юқорида тилга олинган «Москва» колхозида қорамолларни сўкимга боқиш талаблар даражасидан анча орқада қоляпти. Айрим хўжаликларда ўртача семизликдаги чорва молларни гўштга топшириш, ички эҳтиёж учун сўйиш ҳоллари учраб турибди. Биз район партия комитетининг бюро мажлислари, пленумларида бундай хўжаликларнинг раҳбарлари, ферма мудирлари, зоотехниклар, ветеринария врачлари, ҳисобчиларни устав талаблари асосида тартибга чақиряпмиз. Кўплари ўзлари учун тегишли хулосалар чиқариб, ишда ўзгариш ясаяптилар.

Чорва қишловига етарли миқдорда, сифатли ем-хашак тайёрлаш бош вазифамиздир. Районимиз бўйича 1.520 гектар майдонда дон учун, 1434 гектар ерда силос учун маккажўхори етиштирилди. Ҳосил кутилганидан зиёд бўлди. Уни тезкорлик билан сира нобуд қилмай ўриб-йиғиб олмоғимиз, планларни ортиғи билан бажармоғимиз керак. Бутун куч, техника воситалари шу мақсад йўлига сафарбар этилади. Бошқа хил озуқалар тайёрлаш топшириқларини ошириб адо этиш чоралари кўрилмоқда. Давлатга йилнинг иккинчи ярмида 345 тонна гўшт, 2.890 тонна сут, 455 минг дона тухум, 141 центнер жун ва бошқа хил маҳсулотлар етказиб бермогимиз зарур. Чорвадорларимиз бу топшириқларни ҳам шараф билан адо этадилар. Чорва қишловини ташкилий жиҳатдан пухта тайёргарлик билан кутиб оладилар.

Районимиз меҳнаткашлари олдида янада улканроқ вазифа турибди. Съездлар йилида она-Ватанга 50 минг тонна пахта етказиб бериш мажбуриятини олганмиз. Шу кунларда ғўза парвариши жадал суръатлар билан давом эттириляпти. Об-ҳаво ноқулайликлари туфайли юз берган табиий офатлар бартараф этилди. Бу борада область партия комитети ва халқ депутатлари область Советн ижроия комитети катта моддий-техника ёрдами кўрсатганини алоҳида таъкидлаб ўтамиз.

Ҳосил тақдирини ҳал қилувчи август ойига кирдик. Бободеҳқонлар, мутахассислар, механизаторлар, сувчилар, химизаторлар, чопиқчилар билан маслаҳатлашиб, шу ойда ҳамма майдонларда икки марта, нисбатан кам ҳосилли майдонларда уч марта комплекс ғўза парваришн ўтказиш, «шарбат» суви беришни давом эттиришга келишиб олдик. Ой давомида ишга яроқли кишиларнинг ҳаммаси жонбозлик кўрсатиб меҳнат қилади, бирорта чопиқ тракторларининг пайкаллардан чиқиб кетиши ёки бекор туриб қолишига йўл қўйилмайди. Зараркунандалар, айниқса, кўсак қуртига қарши кураш янада кучайтирилади.

Олтиариқлик чорвадорлар ва пахтакорлар съездлар йилида ўз зиммаларига олган юксак социалистик мажбуриятларини шараф билан бажариш учун бир ғайратга ўн ғайрат қўшиб меҳнат қилаверадилар.

У. БЕГМАТОВ,
Олтиариқ район партия комитетининг биринчи секретари.

Милослав Ярославович БУРЕШ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети аъзолигига кандидат, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг масъул ходими Милослав Ярославович Буреш оғир касалликдан сўнг 1981 йил 4 августда вафот этди. Коммунистик партиянинг содиқ фарзанди, моҳир ташкилотчи, истеъдодли мутахассисни ўлим сафимиздан олиб кетди.

М. Я. Буреш 1924 йил 27 октябрда Наманган шаҳрида хизматчи оиласида туғилди. Ўрта мактабни битиргандан сўнг, Совет Армияси сафида хизмат қилди, Улуғ Ватан урушида қатнашди. 1944 йили КПСС сафига кирди. Совет Армияси сафидан бўшаб келгач, 1947 йилда Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтига ўқишга кирди ва уни муваффақиятли битирди. Меҳнат фаолиятини қурилиш машиналари кафедрасининг ассистентлигидан бошлади, институт комсомол комитетининг секретари бўлди. 1953 йилда Тошкент шаҳар Куйбишев район комсомол комитетининг биринчи секретари қилиб сайланди.

М. Я. Буреш 1959 йилдан партия ишига ўтди — Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти партия бюросининг секретари, Тошкент шаҳар Куйбишев район партия комитетининг иккинчи, биринчи секретари, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Сув хўжалиги ва қишлоқ қурилиши бўлимининг мудири бўлди. 1964 йилдан 1972 йилгача Ўзбекистон ССР мелиорация ва сув хўжалиги министрининг ўринбосари, биринчи ўринбосари бўлиб ишлади. 1972 йилда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Сув хўжалиги бўлимининг мудири қилиб тасдиқланди.

Милослав Ярославович Буреш 1974 йилдан умрининг сўнгги кунларигача Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети биринчи секретарининг ёрдамчиси бўлиб ишлади.

М. Я. Буреш республика партия ташкилоти юборган ҳамма лавозимларда ҳалол меҳнат намунасини кўрсатди, бутун куч, билим ва катта тажрибасини партия ишига фидокорона хизмат қилишга бағишлади.

Милослав Ярославович республика олдида турган улкан вазифаларни, айниқса сув хўжалиги қурилишини ривожлантириш ва янги ерларни ўзлаштириш вазифаларини бажариш учун курашда актив қатнашиб, принципиаллиги ва ишчанлиги, кишиларга илтифотли ва меҳрибон бўлиши билан муносиб обрў қозонди, уни билган ва у билан бирга ишлаган кишиларнинг чуқур ҳурмат-эҳтиромига сазовор бўлди. М. Я. Буреш Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати қилиб сайланди.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати М. Я. Бурешнинг хизматларига юксак баҳо берди. У икки марта Меҳнат Қизил Байроқ ордени, Халқлар дўстлиги ордени, Қизил Юлдуз ордени, икки марта «Ҳурмат Белгиси» ордени, кўпгина медаллар билан мукофотланди, «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ирригатор» фахрий унвонига сазовор бўлди.

Коммунистик партия ва совет халқининг содиқ фарзанди Милослав Ярославович Бурешнинг порлоқ хотираси қалбимизда мангу сақланиб қолади.

Ш. Р. РАШИДОВ, Е. АТМУРОТОВ, И. Г. АНИСИМКИН, Л. И. ГРЕКОВ, Ю. П. МАКСИМОВ, М. М. МУСАХОНОВ, Т. Н. ОСЕТРОВ, О. У. САЛИМОВ, И. Б. УСМОНХЎЖАЕВ, А. А. ХЎЖАЕВ, Н. Ж. ХУДОЙБЕРДИЕВ, Қ. КАМОЛОВ, Н. М. МАҲМУДОВА, Л. Н. МЕЛКУМОВ, У. У. УМАРОВ, С. М. МАМАРАСУЛОВ, Т. Р. АБДУШУКУРОВ, Г. В. АРХАНГЕЛЬСКИЙ, С. А. АСРИЯНЦ, У. А. ОТАҚУЛОВ, Б. И. БУГРОВ, Ғ. З. ЗАҲРИТДИНОВ, Т. Г. ЗИНИН, А. С. ИКРОМОВ, Ғ. Ҳ. ҚОДИРОВ, А. ҚЎЧҚОРОВ, В. В. ОКУНСКИЙ, Х. Р. РАҲИМОВ, В. И. СУСКИН, Қ. Т. ТОИРОВ, А. О. ТЎРАЕВ, Т. У. УМАРОВ, И. К. ҲУСНУТДИНОВ, И. Ҳ. ЖЎРАБЕКОВ, Н. Г. ҚУРБОНОВ, Н. Р. ҲАМРОЕВ, В. О. КОЗИМОВ, М. Ф. СОЛДАТОВ, А. БОТИРБЕКОВ, Г. А. КРАИНОВ.

АГРОТЕХНИКА ҚОИДАЛАРИ АСОСИДА

Ғўзалар агротехниканинг юксак талаблари асосида чеканка қилинганда ҳосил тугунчаларининг энг ашаддий зараркунандаси кўсак қурти ғўзанинг ўсиш нуқталарига қўйган миллион-миллион тухум ва ёш қуртлари қирилиб кетади. Шона, гул ва ҳосил тугунчаларининг тўкилиш ҳоллари кескин камаяди, шонани гулга, гулни кўсакка айланиши ва кўсакларни салмоқдор бўлиб етилиш муддати тезлашади. Натижада пахта барвақт очилади, ҳосил миқдори ортади, сифати яхшиланади.

Шу кунларда ғўзаларни чеканка қилишнинг моҳиятини яхши тушунган ва буни ўзларининг кўп йиллик тажрибаларида синаб кўрган Наманган область Норин районининг илғор хўжаликлари ҳар тупида 5—6 тадан бўлиқ кўсак ва 14—16 тадан ҳосил шохи пайдо қилган ғўзаларни чеканка қилишни қизғин давом эттирмоқдалар.

«Октябрь» колхозининг Меҳнат Қизил Байроқ ва «Ҳурмат Белгиси» орденлари кавалери Худойберди Ҳасанов етакчилик қилаётган бригадаси ана шундай илғор коллективлардан биридир. Бригада аъзолари ўтган йили 91 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 40 центнер ўрнига 48,4 центнердан ҳосил олиб социалистик мажбуриятларини колхоздагина эмас, районда биринчи бўлиб бажарган эдилар. Улар бу ютуқларга ғўза парваришини намунали ташкил этганликлари, айниқса ғўза чеканкасини энг қулай муддатда, юқори сифат билан ўтказганликлари туфайли эришдилар. Бу йил ҳам бу муҳим тадбирни юксак агротехника талаблари асосида ўтказишга алоҳида эътибор бераётган бригада азаматлари мавжуд майдоннинг ҳар гектаридан 55 центнердан хирмон кўтариш иштиёқида астойдил меҳнат қилмоқдалар.

Бригадада ўсимликни маҳаллий ва органик ўғитлар билан озиқлантириш, суғориш, ўташ, ҳашаротга қарши кураш, қатор ораларига ишлов бериш ишлари бир-бирига боғлаб олиб борилмоқда.

Ғўзани чеканкалаш сувдан янги чиқиб, культивация қилинган пайкалларда тезкорлик билан ўтказиляпти. Бу ишларни юқори унум ва аъло сифат билан бажаришда Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери Абдулвоси Иброҳимов, Исмоилжон Қурбонов, Тўрабой Деҳқоновлар бошлиқ механизаторлар группаси жонбозлик кўрсатишяпти.

В. УСМОНОВ,
Наманган область Норин район «Узсельхозхимия» район бирлашмаси ўсимликларни химоя қилиш бўлимининг энтемолог агрономи.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

КОЛЛЕКТИВ ХЎЖАЛИКЛАР МУВАФФАҚИЯТИ

ХАНОЙ. Ўтган ярим йил Меконг дельтаси вилоятларида Жанубий Вьетнам озод қилингандан кейин ташкил этилган коллектив деҳқон хўжаликларнинг ҳисоб бериш даври бўлди. Кичик ишлаб чиқариш артелларида иш якунларига бағишланган йиғилишлар бўлиб ўтди Ҳозир ана шундай артеллар ВСР жанубида қишлоқларни коллективлаштиришнинг асосий формасидир. Йиғилишларда партиянинг экономика соҳасидаги янги тадбирларига мувофиқ ишлаб чиқариш планлари муҳокама этилди. Хуазиян, Бенже, Кенязян вилоятларидаги илғор коллективларнинг муваффақиятлари қайд этиб ўтилди. Шу хўжаликлар бултургига қараганда бу йил икки баравар кўп шоли йиғиштириб олдилар. Бундай хўжаликларнинг намунаси якка ҳол деҳқонларни биргаликда меҳнат қилиш афзалликларига ишонтирмоқда Ҳозирги вақтгача 600дан кўпроқ янги артель ҳамда ерни биргаликда ишлайдиган 3 мингдан кўпроқ ширкатлар тахт қилиб қўйилган.

ТРОЛЛЕЙБУСГА КЕНГ ЙЎЛ

ПРАГА. Чехословакия пойтахти кўчаларида тўққиз йиллик танаффусдан кейин яна троллейбуслар пайдо бўлмоқда. Троллейбуснинг «қайта туғилиши»га муҳим сабаблар бор. Жамоат транспортининг шу тури ҳозир энергия истеъмол қилиш нуқтаи назаридан тежамли бўлиб қолди. Троллейбусларнинг атроф-муҳитни булғамаслиги, шаҳарда шовқинни кучайтирмаслиги, фойдаланишда эса автобусларга қараганда анча пухталиги ҳам муҳим аҳамиятга эга.

Шу боисдан Прагадагина эмас, балки бутун Чехословакияда ҳам троллейбусга кенг йўл очиб беришга қарор қилинди. 80-йилларнинг биринчи ярмида троллейбус тармоқлари мавжуд бўлган шаҳарларда уни кенгайтириш, бошқа кўпгина шаҳарларда эса янги линиялар торта бошлаш кўзда тутилмоқда. (ТАСС).

ГАМБИЯ:

КЕСКИН ВАЗИЯТ

Ахборот агентликларининг хабар беришича, Сенегал қўшинлари танк ва авиация ёрдами билан Революция олий кенгаши тарафдорларининг қаршилигини бостиришга уринмоқдалар. Гамбияда 30 июль куни давлат тўнтариши натижасида бу кенгаш ҳокимият тепасига келган эди.

Банжулдан олинган хабарларда айтилишича, Сенегал кучлари — сон жиҳатидан кўп бўлиб, Франция уларга махсус таълим берган ва бу кучлар Франциянинг ҳарбий техникаси билан таъминланган. Шаҳар чеккасидаги Бакауни мустасно қилганда, улар Гамбия пойтахтининг қарийб ҳамма қисмини ишғол қилдилар. Франс-Пресс агентлигининг таъкидлаб ўтишича, Сенегал бронетанк бўлинмалари 2 август куни вертолётдан шаҳар марказига туширилган десант билан қўшилган.

Ахборот агентликлари «яшин тезлигида»ги уруш сифатида планлаштирилган қуролли операция муддатларининг чўзилиб кетганлиги Гамбия аҳолиси қўзғолончиларни кенг кўламда қўллаб-қувватлаётганлигини тасдиқлайди, деб таъкидлайди. Франс-Пресс агентлиги хабар беришича, Сенегал президенти Абду Диуф Дакарда ўтказилган матбуот конференциясида «Гамбиядаги воқеалар Сенегалнинг суверенитети ва хавфсизлигига катта таҳдид туғдирганлиги учун» Гамбияга қўшин юборилди, деб даъво қилди.

Сенегал Гамбияда «тартиб ўрнатиш» соҳасидаги қуролли операцияни Елисей саройининг фотиҳаси билан амалга оширди, деб таъкидлайди «Котидъен де Пари» газетаси. Бу операциянинг ўтказилишидан Париж илгариёқ хабардор эди.

ПОЛЬШАДАГИ АҲВОЛГА ДОИР

ВАРШАВА, 3 август. (ТАСС.) Бу ерда ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг мажлиси бўлди. Бу мажлисда ПБИП фавқулодда IX съездининг программасини амалга ошириш масалалари муҳокама қилинди. Мамлакатдаги ҳозирги социал-иқтисодий аҳвол ҳам кўриб чиқилди.

Мажлис тўғрисидаги ахборотда қуйидагилар таъкидлаб ўтилади: қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш даражаси пасайиб кетганлиги натижасида бозор маҳсулот билан етарли даражада таъминланмаганлиги кескинлик рўй беришига олиб келди. Бу кескинлик бутун мамлакат миқёсида можаро рўй бериши хавфини туғдиради. Планлаштирилган забастовкалар, хусусан кўча намойишлари катта хавф туғдиради. «Бирдамлик»нинг баъзи бўғинлари рўй берган аҳволдан фойдаланмоқдалар. Улар ПБИПнинг фавқулодда IX съезди белгилаб берган сиёсий йўлга шубҳа туғдиришга уринмоқдалар. Мамлакатда Польшага очарчилик таҳдид қилмоқда, деган овозалар тарқатилмоқда. Шу билан бирга маълумотлар яхши ҳосил олинишини кўрсатиб турибди.

Ҳукуматнинг экономикани барқарор қилишга эришиш ва социал-иқтисодий аҳволни яхшилаш планлари маъқулланди. Бу планлар бозорда сотиладиган ва экспорт қилинадиган маҳсулот миқдорини ошириш, хом ашё етиштиришни кўпайтиришни таъминлаш мақсадини кўзда тутади. Улар ҳосил ўрим-йиғими ва учи қайта ишлашни таъминлаш соҳасида ҳар томонлама чора-тадбирлар кўрилишини кўзда тутади. Болалар учун мол етказиб беришни гарантиялаш чоралари кўрилади.

Бозордаги аҳволни яхшилаш учун барча жамоат кучлари ва хўжалик ташкилотлари, шу жумладан, касаба союзлари ҳам жавобгардир. Ҳозирги пайтда касаба союзлари ишлаб чиқаришни ривожлантириш проблемасига актив ёндашмас эканлар, қўйиладиган талабларни кўпайтириш, шунингдек иш ҳақини ва социал тўловларни ошириш мақсадида яна тазйиқ ўтказиш экономикани бундан буён изидан чиқаришга олиб боради, холос.

ПБИП Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси ҳукуматнинг чайқовчилик билан ва жамиятни изидан чиқарадиган бошқа салбий ҳолатлар билан курашни кучайтириш борасидаги планларини ҳам маъқуллади.

ПБИП Марказий Комитетининг пленуми яқин кунларда чақирилиб, унда мамлакатдаги социал-иқтисодий аҳвол кўриб чиқилади.

ВАРШАВА, 3 август. (ТАСС). ПАП агентлиги хабар беради: Бу ерда ҳукумат бошлиғи, миллий мудофаа министри В. Ярузельский раислигида ПХР миллий мудофаа министрлиги ҳарбий кенгашининг мажлиси бўлди.

Мажлис давомида мамлакатда салбий ва хатарли ҳодисаларнинг чуқурлашуви билан боғланган проблемалар муҳокама қилинди. Жумладан, ПХРнинг мудофаа қобилияти ва хавфсизлигини зарур даражада уюштиришни таъминлашга қаратилган масалалар кўриб чиқилди. Қуролли кучларнинг халқ хўжалигини ривожлантиришда, шунингдек чайқовчиликка ва мамлакат ҳаётидаги бошқа салбий ҳолатларга қарши курашда ёрдам бериш соҳасидаги вазифалари белгиланди.

Франция миллат мажлисида

Парижда Франция Миллат мажлисининг фавқулодда сессияси ўз ишини тамомлади.

Маҳаллий ҳокимият органлари ваколатини анча кенгайтиришни назарда тутган номарказлаштириш тўғрисида ҳукумат тақдим этган қонун лойиҳаси фавқулодда сессиянинг кун тартибига қўйилган асосий масаладир.

Депутатлар шунингдек давлат хавфсизлиги, суд бошқармаси тўғрисидаги қонун лойиҳаларини ҳам тасдиқладилар Сўл партиялар шу қонунга демократияни бузиш деб баҳо бердилар. Ҳар гал мамлакатнинг янги президенти сайланганидан кейин одатда эълон қилинадиган амнистия тўғрисидаги қонун лойиҳаси ҳам тасдиқланди. Илгариги амнистияларга нисбатан фарқли равишда бу гал корхона эгалари томонидан таъқиб этилган меҳнаткашларга нисбатан ҳам жорий этилади. (ТАСС).

ХХР ЭКОНОМИКАСИ МАОИЗМ ЗАРБАЛАРИ ОСТИДА

Хитой кейинги йигирма йилдан кўпроқ вақт мобайнида яроқсиз маоизм назарияси ва практикаси келтириб чиқарган иқтисодий ҳамда социал-сиёсий қийинчиликларни бошдан кечирмоқда. Мао Цзэдун ва унинг группаси 50-йилларнинг охирида иқтисодий сиёсатда волюнтаризм ва авантюризм йўлига ўтиб олиб, халқ хўжалигини ривожлантиришда «катта сакраш» қилишга ва қишлоқни палапартишлик билан «коммуналаштиришга» уринди. Бу уринишлар барбод бўлиб, халқ хўжалигига катта зарар етказди. Хитойнинг расмий маълумотларига кўра, бу зарар 100 миллиард юанни ташкил этди. Бундан ташқари, мана шу даҳмазадан кейин бошланган очарчиликда миллионлаб киши ҳалок бўлди.

Аммо Мао Цзэдун бошчилигидаги Хитой раҳбарлари ўз хатти-ҳаракатларидан ҳеч қандай сабоқ чиқариб олмадилар. Бунинг устига улар «маданий революция» деб аталган машмашани авж олдириб, ХХРни ҳалокат ёқасига олиб бориб қўйдилар. Ўн йил давомида мамлакат экономикаси ва сиёсатида бебошлик ҳукм сурди. Ҳозирги вақтда ҳатто Хитойнинг ўзида ҳам «маданий революция» «контрреволюцион катта бузғунчилик» деб таърифланмоқда, шу бузғунчилик натижасида мамлакатнинг ривожи камида йигирма йил орқага суриб юборилди.

Шу даврда Хитой раҳбарлари халқаро коммунистик ҳаракатдан чекиниб, унга қарши қўпорувчилик фаолиятини кучайтира бошладилар. ХХРнинг ташқи сиёсатидаги ўзгаришлар бора-бора социализмга қарши курашда империализм билан бевосита бирикиб кетишга айланди.

Мао Цзэдуннинг ўлимидан кейин Хитой раҳбарлари мамлакатни маоизм киритиб қўйган боши берк кўчадан олиб чиқиш учун бир қанча тадбирларни кўрдилар. Аввалгидек буюк давлатчилик — миллатчилик руҳида талқин этилган модернизациялаш вазифаси биринчи ўринга чиқариб қўйилди. Аслида шу асрнинг охирига бориб Хитойни ривожланган саноат давлатлари қаторига чиқариб қўйиши лозим бўлган янги «катта сакраш» эълон қилинган эди. Мамлакат халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1978 йилда эълон қилинган планига мувофиқ экономиканинг ҳамма асосий тармоқларида ишлаб чиқариш ҳажмини 1985 йилгача ҳақиқатда икки ҳисса кўпайтириш назарда тутилган эди.

Бу программани рўёбга чиқариш йўлидаги уринишлар ҳам барбод бўлди. «Жэньминь жибао» газетаси шу йил апрелида иқрор бўлиб ёзганидек, 1977—78 йиллардаёқ яна «эски хатолар такрорланди» ва «яна «катта сакраш» машмашаси бошланди», бу эса ХХРда «жиддий молиявий-иқтисодий танглики» келтириб чиқарди.

Шундай қилиб, Хитойнинг ҳозирги раҳбарлари Мао Цзэдун ҳаётлик чоғидаги сиёсат етказган зарарни йўқотмади, балки мамлакат учун янги қийинчиликлар туғдирди.

Хитой раҳбарлари ХХРни жуда чўзилиб кетган социал-иқтисодий ва сиёсий танглик ҳолатидан чиқариб олишга интилмаяптилар, деб бўлмайди. Аммо уларнинг бу йўлдаги уринишлари хўжалик юритишнинг ХХР ташкил этилгандан кейинги дастлабки ўн йил мобайнида тарихий синовдан муваффақиятли ўтган форма ва методларини қайта тиклаш ҳамда ривожлантириш йўлларидан бормаяпти. Пекин «тўрт модернизация» программасига кирувчи ҳавойи 10 йиллик план барбод бўлгандан кейин эълон қилинган экономикада «тартибга солиш йўли»ни янада қаттиққўллик билан ўтказиш йўлидан, шунингдек хусусий корхона эгалиги ташаббусини рағбатлантириш, шу жумладан, чет эл капиталини жалб этиш йўлидан бормоқда. Бунда Хитой раҳбарлари халқ хўжалигини бошқариш ва уни планлаштириш системасини ўзгартиришга, кўп укладли экономикани қайта тиклашга, шунингдек ривожланган капиталистик давлатларнинг ёрдамига умид боғламоқдалар.

Капитал қурилиш ҳажмини кескин қисқартириш «тартибга солиш»нинг марказий вазифаси қилиб қўйилган. Шу йилнинг ўзидаёқ капитал қурилишни 40 процентдан зиёд «қирқиш» белгиланган. Бюджетнинг харажат қисмини анча камайтириш, саноат ишлаб чиқариши ҳажмини қисқартиришга ҳам қарор берилган. Амалда бу нарса иқтисодий турғунликни билдиради.

«Тартибга солиш» ва экономикани бошқаришни ислоҳ қилиш билан айни бир вақтда эркин рақобат ва хусусий корхона эгалиги рағбатлантирилмоқда, шунингдек «шахсий бойлик орттириш» шиори зўр бериб тарғиб қилинмоқда. Пекин хусусий корхона эгалигини ривожлантиришни «давлатнинг узоқ муддатли йўли» деб белгиламоқда ва «бутун бир тарихий босқич» давомида «бирмунча эксплуатация»га йўл қўйиш лозим, деб даъво қилмоқда.

Умуман олганда Хитой раҳбарлари халқ хўжалигини бошқаришни ислоҳ қилишнинг бирон-бир илмий асосланган программасини таклиф этгани йўқ. Пекин қабул қилган бошқарув концепцияси — моҳият эътибори билан бир-бирига қовуша олмайдиган социалистик ва капиталистик хўжалик юритиш принциплари ва методларининг қандайдир бир қоришмасидан иборат.

Миллий ва чет эл буржуазиясининг хусусий корхона эгалиги фаолияти учун шарт-шароит яратилмоқда. «Жэньминь жибао» газетаси ёзганидек, хозир Хитойда 100 мингга яқин собиқ саноатчи ва савдогар бор. Газета уларнинг экономика ишини йўлга қўйиш маҳоратини уқтиради ҳамда «уларнинг Гонконг ва Макао капиталистлари билан алоқалари ва ҳамкорлиги борлигини эътиборга олишга» чақиради, «чунки бу жиҳатдан олганда уларнинг ўрнини ҳеч ким боса олмайди».

ХХР чет эл капитал маблағи устидан контроллик давлат комитетининг аъзоси Цзи Чунвэй яқинда бундай деди: Хитой экономикасига чет эл капиталини жалб этиш — Хитой ҳукуматининг «узоқ муддатли стратегик сиёсати»дир. Чет эл капитали нефть қазиб чиқариш ва кўмир саноатига, электр энергетика ва қурилиш индустриясига, портлар барпо этишга, шаҳар ва саноат қурилишига ҳамда шу каби соҳаларга сарф қилинади, деди у.

Шундай қилиб, Хитойнинг юқори тўдаси, аниқроқ қилиб айтганда эса унинг ўнг амалиётчи қаноти турли укладлар: социалистик, майда товар, хусусий капиталистик ва давлат-капиталистик укладларининг давлат секторидаги ишлаб чиқаришни бозор воситасида тартибга солиш элементлари билан бирга узоқ муддат енма-ен яшайвериши йўлини эълон қилди. Объектив жиҳатдан олганда, бу йўл жаҳон капитализми билан бирикиш учун, мамлакатни капитализм иқтисодий, сиёсий, мафкуравий таъсирига янада жалб этиш учун бўлган базани кенгайтиради, бу эса ўз навбатида, Хитой ривожининг социалистик истиқболини пучга чиқариш хавфини туғдиради. Мана шуларнинг ҳаммаси Хитойда социализм қуришнинг қандайдир «хитойча модели» қилиб кўрсатилмоқда.

Шу тариқа Хитой раҳбарлари «катта сакраш» ва «маданий революция» давридаги сўлчилик жазаваларидан ва иқтисодий экстремизмидан энди ўнг тарафга оғиб кетмоқда.

Ҳозирги Хитой раҳбарларининг сиёсати халқ орасида ва кадр ходимларнинг муайян қисми ўртасида норозилик туғдирмоқда. Бу ходимлар социализм принципларидан чекиниш маочиларни қандай балоларга гирифтор қилганини кўриб турибдилар ҳамда ҳозирги сиёсий ва иқтисодий йўл ўзгартирилишини талаб этмоқдалар. 1980 йилнинг охирларидан бошлаб мамлакатда халқ ғалаёнлари кучайди. Пекинда ва Хитойнинг бошқа бир қанча йирик шаҳарларида варақалар ҳамда яширин тарзда чиқарилган нашрлар пайдо бўлди. Уларда Дэн Сяопин ва Маонинг бошқа ворислари «революцияга хиёнат қилиб, капитализмни қайтадан тикламоқдалар», деб айбланди.

Хитой экономикасида содир бўлаётган жараёнларни таҳлил этиб, Маонинг мероси ҳозирги Пекин ҳукмдорларининг сиёсатини ҳали ҳам белгилаб турибди, деб таъкидлаш мумкин.

М. ЯКОВЛЕВ, (ТАСС).

ЎЛКАМИЗ НОЗ-НЕЪМАТЛАРИ

Ворошилов районидаги «Қизил Октябрь» колхозининг боғбонлари олмадан мўл ҳосил етиштирдилар. Давлатга пландаги 200 тонна ўрнига 300 тонна олма топширишга бел боғлаган хўжалик миришкорлари шу кунларда теримни уюшқоқлик билан олиб бормоқдалар. Суратда: илғор олма терувчи Э. Боймирзаева.

А. Тўраев фотоси.

АХБОРОТ

ҚАШҚАДАРЁ

ЭЛ ДАСТУРХОНИГА

Яккабоғ райони сабзавоткорлари бу йил картошкадан мўл ҳосил етиштирдилар. Айниқса, райондаги «Шарқ юлдузи», «Қизил юлдуз», «Ленинизм» колхозларида ҳар гектар ердан 200 центнердан ҳосил йиғиштириб олинди.

Сабзавоткорлар Москва шаҳрига 140 тонна, Ёқутистон автоном республикасига 60 тонна, Бухоро, Зарафшон ва Навоий шаҳарларига эса 110 тонна картошка жўнатдилар.

СЕРВИТАМИН МАҲСУЛОТЛАР

Шаҳрисабз консерва заводи ишлаб чиқараётган маҳсулотларнинг тури яна биттага кўпайди. Заводнинг маҳсулотларни қайта ишлаш линияларидан карам салати чиқа бошлади. Корхонада ўн биринчи беш йилликнинг дастлабки йилида ярим миллион шартли банка карам салати ишлаб чиқариш мўлжалланмоқда.

Кейинги йилларда заводда сервитамин ва шифобахш маҳсулотлардан кўплаб ишлаб чиқарилмоқда. Айни пайтда анжир, равоч шарбати, консерваланган саримсоқ, ошқовоқ, сабзи, узум шарбати, қовун, ёнғоқ мураббolари каби бир қатор шифобахш маҳсулотлардан консервалар ишлаб чиқарилаётир.

ЯНГИ ХЎЖАЛИК

Қашқадарё посёлкаси ёнида мўйначилик совхози ташкил этилди. Қашқадарё область овчилик ва балиқчилик жамиятига қарашли бўлган мазкур хўжаликка Шуликтепа массивидан 144 гектар суғориладиган ер озуқабоп экинлар ўстириш учун ажратиб берилди.

Айниқса, хўжаликда қундуз ўстириш йўлга қўйилади. Қундуз терисидан ҳар йили камида 3 минг дона етиштириш мўлжалланмоқда.

М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ҚҚАССР

ЙЎЛОВЧИЛАР МАМНУН

Нукус шаҳридан Ватанимиз пойтахти — Москва, шунингдек марказий шаҳарлар — Волгоград, Олмаота, Боку, Душанба, Минеральние води ва бошқа ўнлаб шаҳарларга «ТУ-154», «ТУ-134», «АН-24», «ЯК-40» самолётлари қатнаб турибди. Йўловчилар учун яна бир қулайлик яратилди. Ҳар ҳафтанинг душанба куни янги маршрут бўйлаб Нукус — Симферополга «ТУ-154» ҳаво лайнери қатнай бошлади.

ҚИШЛОҚ ҒИШТ ЗАВОДИ

Элликқалъа районидаги Охунбобоев номли совхозда йилига 13 миллион дона ғишт ишлаб чиқарадиган завод қуриб битказилди ва ишга туширилди.

— Совхозимиздаги ҳар бир бинони фақат пишиқ ғиштдан қурамиз, — дейди совхоз директори Ражаб Худойберганов. — Пишиқ ғиштдан қурилган иморат узоқ вақтгача хизмат қилади. Қурилишдан ортган ғиштларни эса қўшни хўжаликларга сотамиз.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ҲАВАСКОРЛАР ФЕСТИВАЛИ

Тошкентда Ўзбекистон ССР ички ишлар органлари ва бўлинмалари ходимлари бадиий ҳаваскорлик коллективларининг республика VII фестивали бошланди.

— Республика фестивали тўрт босқичли бўлиб бир ой давом этади, — дейди республика фестивали ташкилий комитети раиси, ички хизмат подполковниги Т. Қаҳрамонов. — Ғолибларни саралаш Жиззах шаҳрида ҳам бўлиб ўтади. Бу ерда Сирдарё ва Самарқанд области ҳаваскорлик коллективларининг чиқишлари ҳам кўздан кечирилади. Кейин Бухорода. Қашқадарё, Сурхондарё областлари ва Қорақалпоғистон АССР вакиллари ўзига хос санъат кўригидан ўтадилар. Фарғонада Андижон ва Наманган областлари ёш ижрочиларини синовлаш билан фестиваль якунланади. Шундан кейин талантли ижрочилардан иборат ғолиблар аниқланиб, уларга Бутуниттифоқ фестивалига йўлланма берилади.

М. РАҲМАТОВ.

Китоблар оламида

ХОРАЗМ МАҚОМЛАРИ

Ўзбек халқининг мусиқий меросида «Бухоро шашмақоми» ва «Хоразм мақомлари» алоҳида ўрин тутади. Ўзбек, тожик ва хоразмлик халқ бастакорлари, созанда ва хонандалар томонидан яратилган музика санъатининг нодир дурдоналаридан бўлмиш бу мақомлар жозиба-сеҳри билан барчани мафтун этиб келган. Дарвоқе, музика санъатимизнинг ноёб ва сара асарлари ҳозиргача музика мухлисларига эстетик озиқ бериб ва тўлқинлантириб келмоқда.

Ғафур Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти 50—60 йилларда севимли бастакор, Ўзбекистон ССР халқ артисти, академик Юнус Ражабий томонидан нотага ёзиб олинган «Ўзбек халқ музикаси» беш томлигини (И. Акбаров таҳририда), 70-йилларда эса, «Бухоро шашмақоми»нинг олти томлигини (Ф. Кароматов таҳририда) иккинчи марта чоп этиб, музика мухлисларини бениҳоя хурсанд қилган эди. Шунингдек, ўша йиллар композитор Матниёз Юсупов тўплаган ва нотага ёзиб олган «Хоразм халқ музикаси» ва «Хоразм мақомлари» ҳам «Ўзбек халқ музикаси» сериясида 1958 йили нашр қилинган эди.

Матниёз Юсупов Ҳамза номли Тошкент музика билим юртида замонавий нота системасини батафсил кўраётган йилларида юқорида тилга олинган тўпламларни ёзишга муяссар бўлган эди. Кейинчалик у Тошкент Давлат консерваторияси композиторлик факультетини тугатиб, катта профессионал ижод йўлига кирди. «Хоразм қўшиғи», «Гулсанам», «Уч паҳлавон», «Ғазал фожиаси», «Дил кўзгуси», «Тун ва ҳахун», «Тунги фарёдлар», «Зуҳранинг жасорати» каби музикали драмалар ва бошқа турли жанрдаги асарлар яратиш билан бирга, шу йиллар давомида у халқ музика меросини абадийлаштириш йўлида кўп изланди, ижод қилди, жумладан, «Хоразм мақомлари»ни нашрга тайёрлади.

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, композитор Матниёз Юсуповнинг 1958 йилда нашр этилган бир томлик «Хоразм мақомлари» ва 1980 йилда шу туркумда қайтадан чоп этилган биринчи томни бир-бирига таққослаганда, энг аввало автор илгариги нашрда йўл қўйилган айрим хатоларни, камчиликларни тузатиш билан бирга, янги китобни илгари ёзилмай қолган айрим мақомлар билан бойитганини кўрамиз. Масалан, «Рост» мақомининг чертим қисми 1958 йилги нашрда қуйидагича: «Рост», «Таржеъ», «Пешрави гардун», «Мухаммас I, II», «Муҳаммаси ушшоқ», «Сакли вазмин», «Уфар». Янги нашрда эса, булар қаторига қуйидаги мақом шуъбалари: «Мураббаи Комил», «Пешрав I, II, III, IV», «Мураббаи Рост», «Мусаббаи Рост», «Сакили Мирзо», «Сақили Муҳркан», «Уфар II», «Гулуфар» каби асарлар киритилган. Худди шу тартибда «Бузрук» мақоми ҳам турли вариантлар билан бойитилган. 1958 йилдаги нашрнинг бир тўпламида, олти мақом, яъни: «Рост», «Бузрук», «Наво», «Дугоҳ», «Сегоҳ», «Ироқ» жойлаштирилган бўлиб, нота ёзуви киритилганди. Янги нашрда «Рост» ва «Бузрук» мақомларининг ўзи бир томни ташкил қилиб, нота ёзувидан иборатдир.

«Хоразм мақомлари» тўпламининг биринчи томи Матниёз Юсуповнинг кириш сўзи билан очилади. Кириш сўзида автор Хоразмда музика маданияти ривожига катта ҳисса қўшган машҳур санъаткорлардан Муҳаммадниёз Комил Хоразмий, Худойберган Муҳркан, Матёқуб Харратов ва ўзининг севимли устози бўлмиш Матпано Худойбергановлар ҳақида ижодий портрет ва «Хоразм мақомлари» тўғрисидаги айрим тарихий, назарий маълумотлар берган. Композитор: «Хоразм мақомларини 1942 йилдан ўргана бошладик, — дея ҳикоя қилади. — Аммо чертим ва айтим қисмларини ёзиб олиш ва уни сақлаб қолиш ишига 1947 йилдан киришдик. Мақомларнинг айтим қисмларини Хоразмнинг устоз санъаткорлари Матпано ота Худойберганов, Мадраҳим Шерозий, Ҳожихон Болтаев, Комилжон Отаниёзов, Жуманиёз Ҳайитбоев ва ўзимиз ижро этган энг яхши вариантларини нотага ёздик».

Янги тўпламни чоп этишдан илгари автор ва нашриёт томонидан бу мақомларнинг асл турлари, шуъбалари, бошқа турли тузилиш хусусиятлари, юқорида тилга олинган манбалар, 1923 йилда Москвада нашр қилинган Матюсуф Харратовнинг «Хоразм музика тарихи» ва Матпано Худойбергановнинг мақомлар ҳақидаги китоблари билан таққосланиб, ўрганилиб, музикашунослар даврасида бир фикрга келиниб, тўпламлар сўнгра нашр этилганда, табиийки, ундаги айрим чалкашликлар, камчиликлар бартараф этилган бўлар эди.

Умуман олганда, «Хоразм мақомлари»нинг нашр этила бошланиши республика фольклори тараққийсида муҳим воқеадир. Шубҳасиз, бу тўплам совет музика фольклор фанига қўшилган қимматли ҳисса бўлади.

А. ЖАББОРОВ,
музикашунос.

ҚАЙТИШ

Коллектив ва шахс

— Фақат Равил ишга келмаяпти — деди табелчи участка бошлиғига.

— Оббо, — Энвер Ашимов бошқа гапирмади. Яқингинада ишга келган Равилнинг оёқ олиши бежо, қўли ишга бориб-бормай юрибди. «Бир гаплашиб қўйиш керак, — деган фикр ўтди Энвернинг кўнглидан. — Нима бўлдийкин? Кеча маош беришганди. Балки... Ишқилиб шундай бўлмасин-да». У хонасига кирар-кирмас телефон жиринглади. Трубкадан цех бошлиғининг овози келди. Милициядан қўнғироқ қилишибди. Каипов хушёрхонага тушибди.

Бир неча кун ўтгач Равил қизариб-бўзариб цехга кириб келди. Остонага қадам босиши билан «Чақмоқ» деворий газетасида ўзининг бўйи баробар шиша қучоқлаб турган ўз расмини кўрди. Қалтираб кетди. Кўзини ердан узиб одамларга қарай олмади. Ҳамма қўлини бигиз қилиб «анаароқхўр келяпти» деб қараётгандек туюлди. Ҳеч нарсадан қўрқмаган одам кўпчиликнинг кулгисидан қўрқади, деган гапни эслади. Ҳали уйланмаган, йигирма ёшдан энди ҳатлаб ўтган йигитга участкадаги ишчиларнинг совуқ муомаласи қаттиқ ботди. Энг ёмони сменадан кейин бошланди. Уни цех касаба союз комитетининг йиғилишига чақиришди. Ишлаб чиқариш ветеранлари, корхонанинг баобрў раҳбарлари ўртага олишиб, у боши берк кўчага кириб кетаётганини, бу йўл ҳаётида тузалмас жароҳатлар, ўчмас из қолдириши мумкинлигини гапиришди.

Ешларга баъзан бир гап кам, икки гап ортиқчалик қилади. Равил аввалига уларнинг гапларини киноя, заҳархандалик билан кулиб эшитар экан, нега менга ёпишиб олишди, деб ўйлади. Бошқа ташвишларинг йўқми. ҳой, Ҳусайин Асянов! Ҳой Юра Дубинин, Михаил Провиз. Сизларнинг мендан бошқа қиладиган ишларингиз йўқми, деб айтгиси келди.

Бироқ, аста-секин уларнинг аччиқ сўзларида ҳақиқат борлигини, енгилтаклик, кайф-сафога ўчлик вужудини қуртдай кемира бошлаганини, кўзига иш ҳам, кечки мактабдаги ўқиш ҳам, арзимас нарсалардек туюла бошлаганини, эртанги кунга хира парда ортидан қарай бошлаганини англаб етди. Аслида унинг биринчи ичиши эмас эди. Авваллари ҳам баъзи ўртоқлари билан оз-оздан ичиб юрганди. Оқибат хушёрхонага тушди. Ҳамкасбларининг пичинглари, юракни тилка-тилка қиладиган тиғдор гапларини ҳазм қилишга қийналаётган бўлса ҳам бу сўзларда унинг келажаги ҳақида ғамхўрлик борлигини ҳис этди.

Коллективдан бизга ишёқмас, ароқхўр киши керакмас, деб уни ҳайдаб юборишлари ҳам мумкин-ку. Равилнинг ҳам бу ердан кетса бошқа жойдан иш топиши қийин эмас. Бироқ кишилар ёш йигитнинг нотўғри йўлдан кетаётганини била туриб қўл қовуштириб ўтирмасдан, уни тарбиялашни ўзларининг бурчлари деб билишяпти. Чунки маъмурият Равилни ишга расмийлаштирмасдан туриб уни шу цех ишчилари ихтиёрига юборишган эди. Улар ҳам ёш ишчини ўртага олиб, сўраб-суриштириб ўзи, ота-онаси, турмуши ҳақида кўп нарсалардан хабардор бўлиб ўз сафларига қабул қилишган эди.

— Ўшандан бери анча вақт ўтди, — дейди цех касаба союз комитетининг раиси Энвер Ашимов, — бироқ, Равил меҳнат интизомини бузмади. Ичкилик ичиб бирон жойда тўполон қилганини ҳам ҳеч ким кўргани йўқ. Планларини муттасил 105—110 процент қилиб бажариб келмоқда. Унинг ўзи эътироф этишича, ҳозир ўзини худди қайта туғилгандек ҳис этяпти. Ҳамма билан хушмуомала, ҳатто ёшларга устозлик қилмоқда.

Ичкилик — соғлиқ душмани. Ичкилик бор жойда тартиб-интизом ҳам бўлмайди, план-топшириқлар барбод бўлади. Ичкилик ичган одамнинг уйида ҳаловат йўқолиб, қут-барака учади. Ишлаб топилган пул ароққа совурилиб, оила рўзғоридан барака кўтарилади. Энг ёмони шундаки, ичкилик ичилган уйда болаларнинг тарбиясига путур етади. Корхона касаба союз маҳаллий комитети ана шуни ҳисобга олиб, ичкиликка ружу қўйган кишиларга нисбатан яна бир таъсирчан усулни қўллаяпти.

Корхона коммунистлари билан ёшларни тарбиялаш, шахсни ҳар томонлама камолга етказиш йўлида олиб борилаётган тарбиявий ишлар ҳақида суҳбат ўтказаётганимизда ҳозир бирлашмада энг обрўли кишилардан бири саналган бир ишчининг (баъзи мулоҳазаларга кўра унинг номини очиқ айтишни лозим топмадик) гаплари диққатимизни тортди.

— Ҳамкасбларим боягина касаба союз йиғилишида Тимофей Шин, Жўра Набижонов, Шавкат Раҳмоновларнинг ичкилик ичиб хушёрхонага тушгани, меҳнат интизомини бузгани учун муҳокама қилгани ҳақида гап борганида, сездингизми, мен жуда ғалати аҳволга тушиб қолдим, — деди у бошидан ўтган воқеалар ҳақида ҳикоя қилар экан. — Чунки бир пайтлар ана шу йигитлар сингари мен ҳам ароқ деса ўзимни томдан ташлайдиган даражага тушиб қолган эдим. Нега куласиз, рост гапиряпман. Ҳар гал ҳам маош олган куним уйимизда қиёмат қойим бўларди. Хотиним билан болаларим тунни қўшниларникида ўтказишга мажбур бўлишарди. Эртаси кун ҳам бош оғриғи билан бошланиб, кечгача ўзимни қаёққа уришимни билмай юрардим.

Ҳамсуҳбатим нигоҳини ерга тикканича маюслик билан ҳикоясини давом эттирди:

— Ишчилар бундан хабар топиб мени ўртага олишди. Анчагина аччиқ-чучук гаплар бўлди. Стендимиз бор, кўрдингизми, «Булар корхонага доғ туширишяпти» деган. Ўшанга расмимни ёпиштириб қўйишди. Тагига бир кун ишга келмаганим учун корхона тахминан қанча зарар кўрганини, ўзим эса бир кунлик маошимдан ташқари ой охирида олишим мумкин бўлган 30 сўм мукофотдан, ўн учинчи маошдан маҳрум бўлганимни ёзиб қўйишибди. Бир-икки кунлик кайф-сафо менга жуда қимматга тушди. Хуллас, кўплашиб кўзимни мошдек очиб қўйишди. Мана, ҳозир юзим ёруғ, яхши мутахассис сифатида эъзозлашади. Ўн нафар шогирдим қанотим остида ишлаяпти.

— Корхонамиз катта, бу ерда турли миллат кишилари бор, — дейди бирлашма партия комитетининг секретари Собиржон Отахонов. — Улар орасида меҳнат интизомини бузадиганлар ҳам учраб туради. Партия ташкилоти жамоат ташкилотларига таяниб улар билан мунтазам тарбиявий иш олиб боряпти. Бу соҳада биз таъсир ўтказишнинг ҳамма самарали усулларидан кенг фойдаланаяпмиз. Барча цехларда ёшлар билан ишлаш комиссиялари иш олиб боряпти. Улар амалга ошираётган тадбирлар сабабли кейинги йилларда ёшлар ўртасида меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомини бузиш, ичкиликбозлик каби салбий воқеалар кескин камайди.

Корхонада 120 нафар мураббий бор. Ишлаб чиқариш нормаларини муттасил ошириб бажарган, турмушда, оилада, корхонада катта обрў-эътиборга эга бўлган кишилар ана шундай шарафли номга сазовордирлар.

Бирлашма партия комитети ва жамоат ташкилотлари ишчиларнинг бўш вақтларини намунали ўтказишлари учун спорт мусобақалари, касб маҳорати конкурсларини уюштирмоқдалар. «Ўзбекэлектротерм» ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош корхонаси партия комитети муносиб ўринбосарлар, эртанги кунимизнинг етук кишиларини тарбиялаш, уларни камолга етказишда ана шундай ибратли ишлар қилмоқда.

А. НИЕЗОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Наманган шаҳри.

СПОРТ

КАМОН ОТИШ:

ФАХРЛИ ЎРИН

Москвада нишонга олиш усталари ўртасида ўтказилган мамлакат чемпионати якунланди. Мусобақада москвалик Н. Бутузова билан читалик В. Ешеевлар мутлақ чемпион номига сазовор бўлишди. Тошкентлик халқаро классдаги спорт мастери Ольга Рогова М-2 ҳамда 2х60 метрдан нишонга олиш машқларини бажаришда фахрли иккинчи ўринни эгаллади.

ФУТБОЛ МАЙДОНЛАРИДА

* Республикамизда меҳмон бўлиб турган Афғонистон ёшлар терма командаси Термизнинг «Автомобилист» футболчилари билан учрашди. Ўртоқлик учрашуви майдон эгалари фойдасига (8:5) ҳал бўлди. Бугун афғон футболчилари Фарғонада «Нефтяник» командаси билан майдонга тушадилар.

* Олий лигада битта учрашув ўтказилди. Бунда торпедочилар Ростов-дон армиячиларидан (2:0) устун келишди.

* Биринчи лига коллективларининг иккинчи давра бошида ўтказган учрашувларидан кейин командалар мавқеи қуйидагича бўлди:

	Ю	Д	М	Т	О
Металлист	14	6	4	35-15	34
Локомотив	11	7	6	31-19	29
Колос	11	6	7	31-22	28
Помир	11	6	7	24-19	28
Шинник	10	8	6	32-26	28
Искра	10	7	7	20-16	27
СКА (О)	8	11	5	28-20	27
Торпедо	12	2	10	25-25	26
Жальгирис	9	8	7	20-20	26
Факел	10	5	9	25-19	25
Нистру	10	5	9	24-25	25
Спартак К	8	9	7	19-19	25
Заря	6	12	6	18-19	24
Карпат	9	5	10	25-28	23
Трактор	7	9	8	24-24	23
СКА К	8	6	10	32-35	22
Металлург	7	8	9	25-28	22
Гурия	7	8	9	20-23	22
Динамо	7	8	9	20-26	22
Кузбасс	7	6	11	20-26	20
Спартак О	6	8	10	13-21	20
Прикарпатье	7	5	12	23-30	19
СКА Х	7	4	13	18-26	18
Бўстон	5	3	16	13-34	13

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

40-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1981—82 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти қуйидаги касблар бўйича малакали ишчилар тайёрлайди: автослесарь, минорали кран машинисти, экскаватор машинисти, бульдозерчи, автокранчи, қурилиш дурадгори, бўёқчи, йўл қурилиш машиналари ремонти бўйича слесарь.

Билим юртига 8—10 синф ҳажмида маълумоти бўлган йигитлар қабул қилинади.

Қабул қилинганлар давлат таъминотида бўладилар ёки 30 сўмдан стипендия (минорали кран ва экскаватор машинистларига 75 сўм), ҳамда ишлаб чиқариш практикаси даврида маошининг 50 проценти билан таъминланадилар.

Ўқиш муддати узлуксиз меҳнат стажига қўшилади.

Ўқиш ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Билим юртини аъло баҳолар билан тугатган ўқувчиларга ўрта махсус ва олий ўқув юртларида ўқиш учун йўлланма берилади.

Билим юртида юқорида қайд қилинган касблар бўйича 6 ойлик қисқа тайёрлов курслари ҳамда ДОСААФ спорт техника клубининг профессионал шофёрлар тайёрлаш бўйича курслари очилган.

Билим юрти қошида вокал-чолғу ва халқ чолғу ансамбллари, фото ва рассомлик тўгараклари, турли спорт секциялари мунтазам ишлаб туради.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари керак. билим юрти директори номига ариза, паспорт (туғилганлиги ҳақида гувоҳнома), маълумоти ҳақида шаҳодатнома, турар жойидан справка, ота-онасининг ишхонасидан справка, медицина справкаси (286-форма), 6 дона фотосурат (комсомол билети учун олинган).

Ҳужжатлар ҳар куни соат 9.00 дан 17.00 гача қуйидаги адресда қабул қилинади: Тошкент шаҳар, Луначарский шоссеси, 69-уй (1, 1«э», 4, 17«э», 24«э», 102-автобусларнинг «М. Горький номли метро станцияси» бекати. 17, 18-троллейбус, 13, 22-трамвайларнинг «Партия мактаби» бекати).

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети
«УЗБЕКХЛОПКОМАШ» БИРЛАШМАСИ ҚОШИДАГИ
95-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
қуйидаги ихтисосликлар бўйича
1981—82 ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

металл бўйича токарь, механика-йиғув ишлари слесари, слесарь-ремонтчи, электр пайвандчи, электр кўприкли, кран машинисти, техника контроли бўлимининг контролери, автослесарь, фрезерчи.

Билим юртига 8—10 синф ҳажмида маълумотли, 15 ёшдан 25 ёшгача бўлганлар қабул қилинадилар.

Ўқиш муддати 8-синф ҳажмида маълумотлилар учун — 2 йил, 10-синф ҳажмида маълумотлилар учун эса — бир йил.

Ўқиш муддати меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Ўқувчилар билим юртини битирганларидан кейин юқори малакали мутахассис дипломини оладилар, шунингдек олий ўқув юртлари ва техникумларига киришда имтиёзлардан фойдаланадилар.

Ўқувчилар таълимнинг икки йиллик ўқиш муддати давомида давлатнинг тўла таъминотида бўладилар, техника билим юрти программаси бўйича бир йиллик муддат билан таълим оладиганлар ойига 30 сўмдан стипендия оладилар.

Машғулотлар 1 сентябрдан бошланади.

Билим юртида номлари юқорида кўрсатилган ихтисосликлар бўйича мутахассислар тайёрлайдиган 6 ойлик курслар ҳам ташкил этилмоқда. Ўқувчилар ёши чекланмаган (электр пайвандчи, электр кўприкли кран машинисти ихтисосликлари бўйича ўқувчилар ёши камида 17,5 ёш бўлиши керак).

Бошқа шаҳарлардан келганларга ётоқхоналардан жой берилади.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар зарур бўлади: директор номига ёзилган ариза, туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти тўғрисидаги ҳужжат (асли), автобиография, справкалар: турар жойидан, медицина (286-форма), она-отасининг иш жойидан; 6 та фотосурат (3х4 см.), кейинги иш жойидан (ўқиш жойидан) характеристика.

Ҳужжатлар ҳар куни (якшанбадан ташқари) соат 9.00 дан 17.00 гача қабул қилинади.

Бизнинг адресимиз: 700077, Тошкент шаҳри, Куйбишев райони, Владимирский переулоги, 15-уй (16, 4, 17, 24, 63, 102-автобусларнинг «Партия мактаби» бекати).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
7 АВГУСТДАН БОШЛАБ
ЯНГИ ПРОГРАММА
(2 БЎЛИМДА)
СОВЕТ ЦИРКИ УСТАЛАРИ
«Аренада москвалиnлар»

Биринчи Совет жаҳон чемпиони, СССРда хизмат кўрсатган спорт мастери Григорий НОВАКнинг «ПАҲЛАВОНЛАР АТТРАКЦИОНИ»

СССР спорт мастерлари Аркадий ва Роман НОВАКлар иштирок этадилар.

Молдавия ССРда хизмат кўрсатган артист Анатолий БРЕД раҳбарлигидаги «КОСМИК ПАРВОЗ» ВА «ФАНТАЗИЯ» номерлари.

Алик НИСАНОВ раҳбарлигидаги «КУЛГИ АТРОФИДА» масхарабозлар группасининг номерлари.

Томошалар соат 19.30 да, шанба ва якшанба кунлари соат 13, 16 ва 19.30 да бошланади.

Коллектив бўлиб келиш учун заявкалар қабул қилинмоқда.

Касса соат 10 дан 20.00 гача ишлайди.

44-35-91, 44-35-84 телефонлари бўйича справкалар олиш мумкин.

СССР Алоқа министрлигининг
ТОШКЕНТ АЛОҚА ПОЛИТЕХНИКУМИ
1981-82 ўқув йили учун
бухгалтерия ҳисоби
ихтисоси бўйича
ўрта маълумотлиларни
ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛИШНИ ДАВОМ ЭТТИРМОҚДА

Ўқиш муддати — 1 йилу 10 ой.

Аризалар — 10 августгача қабул қилинади.

Математика (оғзаки) ва адабиётдан (иншо) имтиҳон 20 августгача ўтказилади.

Техникум адреси: 700189, Тошкент 189, У. Юсупов кўчаси, 70-уй (14, 48-автобуслар, 10-троллейбусларнинг «Лабзак», 10, 23, 27-трамвайларнинг «Алоқа техникуми» бекатлари). Телефонлар: 41-35-58, 41-35-68.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг
СЕЙСМОЛОГИЯ ИНСТИТУТИ
вакант вазифаларга
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

лабораторияларнинг кичик илмий ходимлари: инженерлик сейсмологияси (2 ўрин), изотоплар, гидрогеофизика.

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Мурожаат учун адрес: 700128, Тошкент шаҳри, 128-алоқа бўлими, Марказ-12, Хуршид кўчаси, 3-уй. Телефонлар: 41-38-41, 41-43-44.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг ишлар мудирлиги аппарати коллективи бўлим мудири Т. Ҳ. Собитовга отаси Ҳамид СОБИТОВнинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги, медицина ходимлари касаба союзи республика комитети, Андижон давлат медицина институти коллективлари шу институт ректори, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби, профессор Юсуф Отабекович ОТАБЕКОВнинг вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қиладилар.

Боғдорчилик-узумчилик ва виночилик илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси маъмурияти, партия ва касаба союз ташкилотлари ҳамда бир йиллик боғбонлар мактаби коллективи шу мактаб ўқитувчиси, Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, 1943 йилдан буён КПСС аъзоси Назир ЮСУПОВнинг вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қиладилар.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

5 АВГУСТ. МОСКВА. МТ-I. 9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Синдикат-2. Бадиий фильм. 5-серия. 11.10 — Мультфильм. 11.25 — Мўъжизасиз-мўъжизалар. 12.20 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.20 — Рус тили. 16.50 — Объектив 17.20 — Концерт. 17.55 — Горнчилар, қаердасиз!. 18.25 — Шахмат мактаби. 18.55 — Мультфильм. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Очиқчасига гап. 20.00 — Фильм-балет 20.20 — Синдикат-2. Бадиий фильм. 6-серия. 21.30 — Время 22.05 — Концерт. 22.45 — Дунё воқеалари. 23.00 — Концерт 23.35 — Ҳужжатли фильм.

МОСКВА. IV. 9.00 — Время 9.45 — Ҳужжатли фильмлар 10.45 — Хор концерти. 11.05 — Мураббий. 11.35 — Мунозара клуби. 12.35 — Болалар учун фильм. 13.25 — Концерт. 14.15 — Ҳунар-техника билим юртларида нимага ва қандай қилиб ўргатишади. 14.45 — Камер куйларидан концерт. 15.15 — Фан ва техника. 15.25 — Сизга манзур шеърлар. 15.55 — Концерт. 17.10 — Ҳужжатли фильмлар. 19.30 — Цирк майдонида. 20.20 — Ҳужжатли фильм. 20.55 — Фильм-концерт. 21.15 — Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар. 21.30 — Время. 22.05 — Футбол бўйича СССР чемпионати. МАСК — «Нефтчи» (Боку). 23.45 — И. Штраус асарлари.

ТОШКЕНТ. I. 11.30 — Қўғирчоқ фильм. 11.50 — Ханжар. Бадиий фильм. 2-серия. 13.00 — Мактаб ўқувчилари учун эшиттириш. 13.30 — Бобом Килиан ва мен. Бадиий фильм. 18.20 — Мультфильм. 18.30 — Тенгдошларинг ижоди. 19.00 — Чет эллик меҳмонлар Ўзбекистон ҳақида. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Концерт. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Ҳужжатли фильм. 21.05 Адабий театр. 21.30 — Время. 22.05 — Бутун куч—ғўза парваришига. 22.25 — Ойбек. Қутлуғ қон. Видеофильм. 3-серия. 23.30 — Оламда нима гап.

РАДИО

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Ўзбекистон композиторларининг қўшиқлари. 9.35 — Халқ талантлари ижро этади. 11.15 — КПСС XXVI съезди ривожланган социализм иқтисодий сиёсати ҳақида. 11.25 — Концерт. 12.10 — Узбекистан индустриальний. 13.00 — Ем-хашак тайёрлаш кундалиги. 14.00 — Янги хўжалик истиқболлари. 19.25 — Тинчлик ва дўстлик қўшиқлари. 20.50 — КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Пахта етиштиришни кўпайтириш учун Ўзбекистон ССР ва Қозоғистон ССРнинг Мирзачўлдаги қўриқ ерларини суғориш ва ўзлаштириш тўғрисида»ги қарорининг 25 йиллигига. 21.00 — Шеърият кечаси. 21.20 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 22.30 — Радиотинглoвчиларнинг талабларига биноан концерт. 23.15 — Дам олиш концерти.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Редакция адреси: 700000, Тошкент—П. Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04; редактор ўринбосарлари — 33-06-83, 32-55-04, 33-44-55, 32-55-05; масъул секретарь — 33-79-14, 32-53-05; секретариат — 33-72-83, 32-53-06, 32-54-11; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19; марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси — 32-55-70; коммунистик тарбия — 32-54-29; халқаро ҳаёт — 32-54-14; саноат, транспорт ва капитал қурилиши — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09; қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20, 32-54-18; фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 33-44-51, 32-57-21, 32-54-24; ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27; хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 32-54-13; иллюстрация — 32-57-22; стенографистка — 33-73-43; 32-54-05; жамоатчилик қабулхонаси — 32-54-16; эълонлар бўлими — 33-81-42; ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20; Самарқанд — 6-48-35; Сирдарё — 2-05-27; Сурхондарё — 3-92-36; Хоразм — 5-51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 61-35; Фарғона — 4-20-84; Андижон — 4-48-85; Жиззах — 2-31-66. Нашриёт диспетчери — 32-78-94; Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.

Р. 02169. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. В. — 180.